

”SO FAR SO GOOD”. JÄÄKARHUVAHDISSA HUIPPUVUORILLA!

11-26.7.1998

NORJA (TROMSSA, HUIPPUVUORET / LONGYEARBYEN,
GRUMANDTBYEN, COLESBUKTA)
RUOTSI (NIKKALUOKTA, KIIRUNA, GÄLLIVARE)

PÄHKÄHULLU PÄÄHÄNPISTOKO?

Erolan Kalle vetäisi joskus syksyllä Demenan-
ten kuorotreneissa taiteellisen johtajan sivum-
malle ja murahti karskilla mutta tuskin kuuluval-
la äänellä: – Lähdetäiskö ensi kesänä Huippu-
vuorille?

Olen tottunut vuosien saatossa vastaamaan Kal-
len ehdotuksiin lähes poikkeuksetta samalla kaa-
valla, enkä nytkään nähnyt välitöntä syytä tehdä
poikkeusta. Vastasin siis ns. ”halkopinoäänen-
muodostuksella”: – TOOOOTTAKAI!

Koska vastaus oli näinkin tyhjentävä, ei asiasta
sillä kertaa puhuttu enempää.

Olin ehtinyt jo unohtaa koko asian, kun Kalle
sitten muutaman viikon kuluttua läväytti eteeni
Jyväskylän seudun Lapinkävijät ry ”Kiehisten”
jäsenlehdessä olleen ilmoituksen, jonka hän ke-
hui löytäneensä jostain pohjoisnorjalaisesta erä-
kämpästä. Siinä etsittiin osallistujia pariviikkoi-
selle Huippuvuori-vaellukselle ja annettiin nu-
mero, johon sopi soittaa. No, satuin juuri mietis-
kelemään, mitä ihmettä antaisin vaimolle synttä-
rilahjaksi seuraavalla viikolla – ja löin pari mi-
nuuttia harkittuani asian lukkoon! Olisihan se
toisaalta komiaa, jos voisi kerskailla kaikille,
että eukon söi jääkarhu...

Tuumasta toimeen. Heli ei ollut kyllä kovin innostu-
nut saamastaan huomionosoituksesta, mutta lahjasta
oli paha kieltäytyäkään, joten kai se kipinä sitten tal-
ven mittaan pikku hiljaa alkoi elää omaa elämäänsä.
Lassin retkiaitta sun muut varustekaupat alkoivat tulla
tutuiksi, kun aloimme haalia kokoon tarvittavia va-
rustuksia. Rinkat, makuupussit, Ridgerestit, vaellus-
sauvat, kahluuvarret ja säärystimet alkoivat pian pyö-
riä jo unissakin – mikä kertoi ainakin alitajuisesta in-
nostuksesta.

Ja kun toukokuun lopulla viimein kokoontuimme
Äänekoskelle Paukkulan ampumaradalle jääkarhu-
ammuntaharjoituksiin, ei ollut enää kunniakasta mah-
dollisuutta luikerrella itseään irti silmukasta. Samalla
tutustuimme retkikuntaan, joita meidän ”helsinkiäis-
ten” lisäksi oli yhteensä 16 henkeä – kaikki mukavan-
tuntuisia eräveikkoja ja -siskoja ikähaitariltaan 40-60 v.

Matkanjohtajamme **Vuoriston Ramin** opastuksella käpistelimme suurikaliiperisia metsästyskivääreitä, koska niitä olisi retkellä tarvittaessa osattava käyttää.

pe 10.7. – la 11.7. BUSSILLA ENSIN KILPISJÄRVELLE

Nelostietä Lahden kautta Jämsänkoskelle, jossa bussikuskimme **Juha Sinivuori** jo odotti meitä. Matka jatkui Jämsän, Muuramen ja Jyväskylän kautta Äänekoskelle Ramin ja **Iriksen** luo, josta lastattiin mukaan kaamea kasa muonaa, aseita ja ammuksia.

– *Noinko paljon me todella tarvitaan?* tuntui moni ajattelevan.

Matkalla pohjoiseen pidettiin pari kahvi- ja jaloittelutaukoa. Äkäslompolon tienhaarasta tulivat kyytiin vielä Kalle ja **Leena**. Kalle jakoi matkaa varten teetetyt T-paidat, joihin Ilkka oli taiteillut asianmukaisen jääkarhuidyllin. Rami puolestaan oli saanut pummittua *Haltilta* tyylikkäähköt lippalakit kaikille.

Ensimmäiseen majapaikkaan Kilpisjärvelle saavuttiin 10.30, jossa meidät vastaanotti iloinen sääskiarmeija sekä maittava lounaspöytä. Heli ja Leena innostuivat sumuisessa säässä nousemaan *Saanalle* arktisia kasveja etsimään. Rantasauna, uinti 8-asteisessa järvestä sekä matkan ensimmäinen petolintuhavainto – *mehiläishaukka* – nostattivat mielialoja. Päivällisellä tavattiin yllättäin paimiolainen ornitologi **Tapani Numminen** avovaimoineen. Viimeksi mieheen törmättiin keväällä -93 *Eilatissa!*

Sapuskat jaettiin muonakunnittain. Päiväannokset pakattiin minigrip-pusseihin, joten reissun päällä pysytäneen tarkoin selvillä, mitä milloinkin saa syödä. (Vähän ihmeteltiin, mihin kaikki oikein saadaan mahutamaan...) Iloittiin vielä Kroatian 2-1 voittotuloksesta Hollantia vastaan MM-pronssiottelussa. Samalla suosikkimme **Davor Suker** pyssytti itsensä kisojen maalinunkaaksi.

su 12.7. POTKURIKONEELLA ARKTISILLE SAARILLE

Herätys 6.30, rinkat autoon ja aina vain pohjoisemmaksi. Rajapyykin tienoilla meille toivotti hyvää matkaa yksinäinen *piekana*. Silmä lepäsi maisemassa: jylhää tunturinrinnettä, lumihuippuja ja vuoripuroja toinen toisensa jälkeen; Heli ilmoitti muuttavansa tänne. Viimein tultiin viehättävään *Tromssaan*, jossa oli paljon tunneleita ja siltoja! Täältä otettiin kyytiin retkueen viimeinen jäsen **Aliharmin Riitta**, joka on vajaan vuoden tehnyt näissä maisemissa synnytyslääkärin hommia.

Braaten-yhtiön pienessä lentokoneessa tarjoilu pelasi: konjakinkin sai aidosta aromilasista! Lentoon meni 1,5 tuntia. *Karhusaarta* emme pilvisen sään vuoksi näh-

neet, mutta kohta saimme jo esimakua tulevasta. *Svalbardin* *) näkymät olivat unenomaisia: teräviä lumihuippuja, mustaa seinämää ja jäätiköitä. Tuollako meidän pitäisi vaeltaa kahdeksan päivää? Samaa tuntui kysyvän lentokentän lasivitriinin kolmimetrisen jääkarhu.

Sekä laiva- että vaellusviikkoon osallistuva pääjoukkomme kirjoittautui sisään *Svalbard Polar Hotelliin* **, joka tasoltaan vastasi hyvinkin mitä tahansa eurooppalaista ritziä. Pelkkään vaellukseen osallistuvat Ilkka ja Heli majoittuivat pääraitin toisessa päässä sijaitsevaan *Nyby Gestgiveriin*. Telttavaihtoehto hylättiin, koska camping-alue olisi sijainnut viiden kilsan päässä lentokentällä. Ei oikein huvittanut ajatus lampsia tuota väliä pyssy selässä aina, kun tarvitsi jotain kylästä.

Polar-hotellissa järjestetyssä infotilaisuudessa Leena sai aiheesta kunnan röykytyksen, kun oli mennyt kis-komaan maasta kukkia tutkiakseen niitä tarkemmin. Kaikkalainen herkän luonnon vahingoittaminen on täällä äärimmäisen kiellettyä, mistä muistutettiin ahkerasti kaikkialla.

Matkatoimiston opastyttö kyseli meiltä kaikenlaista retkeemme liittyvää, mm. millaisia pelastautumisvälineitä meillä on mukana. Ilkan vastaus: – *Jo, vi har en visselpipa!* ei tuntunut hänestä täysin riittävältä.

*) Norjalaiset kutsuvat koko saariryhmää siis *Svalbardiksi* (”Kylmä rannikko”), pääsaaren nimi on *Spitsberg* (”Terävät vuoret”). Kokonaisalaltaan saaret käsittävät 61 872 km² eli vastaavat tuollaista entisen Oulun läänin kokoista länttiä. Ihmisiä tällä demilitarisoidulla alueella asuu 3-4000 henkeä, joista pääosa norjalaisia tutkijoita ja kaivosmiehiä, loput venäläisiä.

”Pääkaupunki” *Longyearbyen* on saanut nimensä vuosisadan alun amerikkalaisen tutkimusmatkailijan mukaan. Kaupunki on kyllä liioiteltu sana kuvaamaan tätä parin kilometrin mittaista raittia, jonka varrelle on kyhätty satakunta pastellinväristä taloa. Toisaalta niiden joukosta löytyvät lähes kaikki nykypalvelut hotellista uimahalliin, kirjastoon ja tavarataloon.

Venäläinen väki on keskitetty kahteen kylään, *Barentsburgiin* ja *Pyramideniin*. Lisää norjalaisia löytyy *Ny Ålesundista*, joka kantaa maailman pohjoisimman sivilisaation titteliä. Täällä asustaa etupäässä tutkijoita ja muita hörhöjä.

60 % Svalbardin maa-alasta on jäätikköä, vain 6-7 % peittää kasvillisuus ja sekin vähä on sammalia, jäkälää ja muutamia muita karun ilmaston kestäviä kasveja. Puita saarilla ei ole lainkaan – tai on, jos sellaiseksi lasketaan 2-3 cm:n korkuiseksi kasvava napapaju! Aurinko laskee keväällä viimeisen kerran 20.4. ja syksyllä ensimmäisen kerran 20.8.

Jääkarhuja täällä elelee n. 3 500 yksilöä, ja niihin on syytä suhtautua kaikella vakavuudella: toisin kuin meikäläinen nalle, ”iso vaalee” pitää ihmistä ruokanaan ja hyökkää sille päälle sattuessaan empimättä. ”*The most dangerous mammal in the world*” sanottiin jossain esitteessä.

Koska jäisimme siis ensimmäiseksi viikoksi palloilemaan maihin kahdestaan, Rami luovutti meille yhden tussareistaan ja antoi huoneessaan pienen kertauskoulutuksen. (Ei, ei ammuttu seinään).

Sää oli puolipilvinen, lämpöä +10 astetta. Pääryhmä lähti parin tunnin fossiiliekskursiolla läheiselle rinteelle, me valitsimme publi *Kron* biffsnapperit. Jääkarhukrääsää riitti – hauskin taisi olla *Mack*-olutpanimon kaljahana, joka oli sekin muotoiltu tuoppia kohottelevan nallen muotoon.

Krouvin seinälle heijastettiin myöhemmin illalla futiksen MM-loppuottelu, jossa saimme harvinaisissa olosuhteissa seurata isäntämaa Ranskan 3-0 murskavoittoa brasesta. Ottelun hahmoksi ja koko gallian kansallissankariksi kohosi algerialaissyntyinen **Zidedine Zidane** kahdella pukkausmaalillaan.

Matsin jälkeen joskus keskiyöllä horjahelimme takaisin majapaikkaamme ja ihmettelimme outoa valoilmiota. Itse aurinkoa emme korkeiden vuorten vuoksi vielä nähneet, mutta vastapäiset rinteet olivat täysin valaistuja, aivan kuin päiväsaikaan! Saarten ainoa pikkulintu *pulmunen* hypeli iloisesti pientareilla, kun väsyneet matkamiehet tarpoivat vielä viimeiset metrit ennen ansaittua suihkua ja unta iloisenkeltaisten lakanoiden välissä.

ma 13.7. TUTUSTUMISTA KYLÄÄN – SYNKKIÄ MUISTOMERKKEJÄ

Youth hostelin aamiainen oli katettu resparakennukseen 50 metrin päähän nukkumaparakistamme. Erinomainen seisova pöytä sen seitsemine sortimentteineen! Täällä totuttelimme myös ensimmäisiä kertoja saarten tapaan, jonka mukaan julkisiin sisätiloihin mentäessä riisutaan aina kengät eteeseen. Oikeastaan aika kodikasta, kun kaikki tassuttelivat sukkasillaan.

Pääryhmä lähti klo 12.00 *M/S Brandilla* viikon risteilyle kohti 80. leveyspiiriä, Ilkka jäi kämpille potemaan outoa mahatautia ja Heli lähti shoppailemaan kylille. Huonesiivooja hymyili Helin matkapingviinille, mutta asetti sen sitten mukavasti nojalleen tyynyä vasten.

Iltakävelyllä tapitettiin sekavin tuntein lähintä, n. 400 metrin korkuista rinnettä, jonka harjalla norjalainen teinityttö oli pari vuotta sitten jäänyt jääkarhun ruoksi. *)

*) Tyttö oli tovereineen nähnyt kyllä vaalean eläimen lähestyvän heitä, mutta olivat hengissä säilyneen tytön kertoman mukaan pitäneet sitä peurana. Jääkarhu saatiin myöhemmin ammutuksi, ja se osoittautui ”vain” 80-kiloiseksi poikaseksi. Uusimmissa kartoissa paikka oli ristitty uhrin mukaan **Nina**-vakteniksi. Tytön vanhemmat olivat kasanneet paikalle suuren kivikeon muistomeriksi.

Kurkattiin syrjäiseen *Huset*-rakennukseen, joka oli 1993 valittu koko Norjan parhaaksi ravintolaksi (erikoisuutena mm. kokki, joka on selviytynyt hengissä jääkarhun syleilystä). Tämän jälkeen käytiin koruttomalla hautausmaalla, jossa parikymmentä lumivalikoista ristiä oli pystytetty uhmaamaan *perma frostia* eli ikuista routaa. Tämän ilmiön vuoksi ruumiit pitää aina tuhkata ennen hautaamista, muuten maan povesta voi nousta ikäviä yllätyksiä ohikulkijoiden riemuksi. Päivämäärät ja vuosiluvut kertoivat karua sanaa: samana päivänä oli kuollut useampia nuorehkoja ihmisiä. Epäilimme ensin kaivos- tai merionnettomuutta, mutta myöhemmin selvisi, että täällä on raivonnut *espanjantauti*.

Myrskyn voimalla puhaltavan vastatuulen ansiosta paluumatka kesti melkein puoli tuntia.

ti 14.7. SATA METRIÄ SYVÄLLE HIILIKAIVOKSEEN – JA FOSSILIRETKI

Suunniteltu melontaretki muuttui myrskyn takia kaivosretkeksi. Lentokentän lähellä sijainneelle *Gruv 3:lle* **) lähti kanssamme myös pikkubussillinen ruotsalaisia, tanskalaisia ja norjalaisia turisteja.

Aage-nimisen heppulin norjankielisestä selostuksesta emme juuri muita vitsejä ymmärtäneet kuin sen, miten eri kaivoksissa työskennelleet erotti jo kaukaa kävelytyylin kumaran eri asteista. Vajaan tunnin mittaisen puoliassiallisen kaivostoimintaesitelmän jälkeen meidät puettiin haalareihin, otsalampuihin ja sinisiin kypäriin (kypärän väristä tiesi kaivosmiehen aseman: aloittelijoilla vihreät, kokeneemmilla myyrillä keltaiset, insinööreillä ja teknikoilla valkoiset sekä vierailijoilla siniset). Jokainen sai vielä vyölleen ilman-suodattimen, jonka turha avaaminen olisi tullut maksamaan 2000 kruunua. Eipä tehnyt mieli kokeilla. Kameroita ei saanut ottaa mukaan, sillä salamavalon käyttö saattaisi räjäyttää ilmassa leijuvan hiilipölyn! Eipä tehnyt mieli kokeilla sitäkään.

Syvyyskseen! Kävelimme aluksi loivasti alaspäin viettävää pimeänkostea käytävää – ja odottelimme koska se klaustrofobia mahtaa iskeä. Seinämät hohkasivat huurteista kylmyyttä, lämpötila laski pian - 4 asteeseen, ja kirosimme mielessämme villapaidan kotiin jättämistä. Aage kertoi meille kaivoksen työkaluista ja mineraaliesiintymistä. Hiilisuonet, joita kannatti

**) Tämä norjalaisten -96 sulkema ja sittemmin uteliaille avaama hiilikaivos oli siitä mielenkiintoinen, että siellä louhittiin tuota jura- ja liitukausien mustaa kultaa vielä vanhoilla metodeilla: ensin pääkäytävästä avattiin n. 200 metrin pituinen sivukäytävä, jota levennettiin ”sahaamalla” pitkäteräisellä moottorisahalla maan rajasta sivulle päin. Yläreunaan asetettiin räjäytyspanokset – ja KATAJUNG!! minkä jälkeen lapioitiin irronneet möyköt talteen. Naistyöntekijät olivat pitäneet työstä kuulemma erityisen paljon, koska työssä käytetyt räjähdyspatukat muistuttivat kooltaan ja muodoltaan mieskollegoiden luontaisia ulokkeita. Niiden lempinimi olikin *lerkuk*.

louhia, olivat 1-5 metrin paksuisia ja vielä hyvin näkyvissä paikka paikoin. Välillä näkyi myös keltaisia rikkisuonia sekä valkoista kalkkia. Noin kilometrin verran kävelyämme oltiin jo sadan metrin syvyydessä (mistä näppärä trigonometriikko laskeekin jo nopeasti kaltevuuskulman).

Halukkaille – Heli tietysti etunenässä – tarjottiin mahdollisuutta ryömiä ahtaaseen sivukäytävään kokeilemaan, miltä todella hankala työskentelyasento tuntuu: selällään tai kylkimyrryvä vaan saha kädessä onkaloon, jonka korkeus ei varmaan ollut puolta metriä enempää! Asettele siinä sitten dynamiitti ja lapio moskat silmiltäsi. Ja toivo, että insinööri on laskenut räjähteen määrän oikein... Tässä kohtaa juttu jonkin tukipalkin irrottajasta, joka sai koko vuoren päälleen, ei tuntunut yhtään mukavalta.

© piirros: Heli Naskali / väriyys: IA

Yhdessä mutkassa Aage pyysi kaikkia sammuttamaan lamppunsa, jotta tajuttaisiin paremmin, miten pimeä todellakin on hylätty hiilikaivos ilman valoja. (Tuli mieleen vanha *Harald Hirvoinen* -strippi, jossa *Helga* totesi mustassa ruudussa sytyttäneensä takan sekä kuusi kynttilää, eikä niistäkään ollut mitään apua vallitsevaan pimeyteen. Haraldin kommentti: – *No jo on pimeää!*). Joku turistiryhmä oli taannoin mennyt käytäviin omin luvun ja harhaillut labyrintissä 12 tuntia ilman valoja.

Poistumatalla tunnelista saimme vielä ihmetellä raskasteoista puuovea, jonka taakse oli varastoitu kaikkien hyötykasvien siemenet siltä varalta, että ulkomaailma jollain lailla töpeksisi viljelyksensä taivaan tuuliin. (Kukahen ne täältä siinä tapauksessa hakisi?). Syvää kunnioitusta geenipankin perustajia kohtaan tuntien poistuimme vihdoinkin ihmisten ilmoille, missä meille tarjottiin vielä murukahvit.

Longyearbyeniä kohti ajaessamme pari *Huippuvuorten* peuraa mussutti nysäheinää viereisellä rinteellä.

Iltapäivän ratoksi päätettiin lähteä vaellukselle ”läheiselle” jäätikölle. Nyt piti jo sitten varustautua pyssyllä, kun kerran lähdettiin kahdestaan kylän ulkopuolelle. Huippuvuoriset suhtautuvat todella karsaasti turisteihin, jotka varoituksia noteeraamatta liikuske-

levat saarilla omin päin ilman asetta.

– *Ei se mitään, vaikka sinut syötäisiinkin, mutta karhu saa siinä myös tappotuomion ihmislihan makuun päästyään!*

Ymmärsimme yskän ja otimme asian vakavasti. Sitä paitsi olo oli heti jännän kutkuttava, kun kulki omia polkujaan erämaassa, jossa minkä tahansa kummun takaa voi ilmestyä se raskas käpälä olkapäälle...

Nyt viimeistään osasi antaa arvoa *Meindl Tunturisusi* -vaelluskengille! Maasto oli vuoroin järeää rakkakivikkoa, upottavaa liejua, kohisevaa koskea ja kaikkea siltä väliltä. Mutta vesi valui kenkien päältä kuin hanhen selästä siinä samassa kun kengän nosti purosta! Ilkka katseli epäuskoisena kuivia kenkiään ja hämmästeli: – *Minnekkäs se vesi meni?*

Erivärisiä kukkia näkyi kymmeniä eri lajeja, jotka näyttivät pystyvän juurtumaan vaikka keskelle kuivaa sorakasaata tai kiven päälle, jos siinä oli pari molekyyliä multaa!

Tunnistimme *Huippuvuorten unikon* (jota oli keltainen ja valkoinen värimuoto), *töppöviljan*, *rikkileinikin*, *lapinvuokon* sekä useita eri *Saxifraga*-lajeja. *Pikkuruokkeja* (ent. jääkyyhky) olisi jaksanut ihailla vaikka kuinka pitkään – niin hienoina niiden satapäiset parvet kimaltelivat auringossa vuoroin mustina vuoroin valkoisina.

Alkumatkasta oli sekä kova ylämäki että ankara vastatuuli, mutta parin ensimmäisen kilometrin jälkeen matka alkoi tuntua jo mukavalta. Pikantin lisämausteiden retkeen toi aseensa juhlallinen lataaminen, kun kylä alkoi häipyä horisontin taa.

Pulmussirriemo ilahdutti meitä kävelyttämällä nelihenkisen poikueensa aivan jalkojemme juuresta erään hiekkakuopan törmällä! Etsimme tovin fossiileja joenrannan ”säpäleiköstä”, mutta vielä ei onnistanut.

Evästauolla Heli vahtasi koko ajan *bamse-faria* kuten jääkkärin tšekäläinen lempinimi kuuluu. Ilkka yritti rauhoitella, ettei täällä näin lähellä kylää varmaanakaan niitä ole, mutta seuraavana päivänä saimme kuulla, että juuri näillä main oli vuosi sitten nähty peräti kahdeksan nallea...

Takaisin tullessa pelleiltiin hylätynnäköisen moottorikelkan kanssa – tšekäläiset ilmeisesti jättävät kelkkansa niille sijoille, mihin se sattuu jäämään lumen sulaessa.

Sitten kiiruhdimme saunaan arktiselle uimahallille, jossa Ilkka ihmetteli ääneen ainoan saunakaverinsa

© piirros: Heli Naskali / väriyys: IA

tapaa pitää suurta LA-puhelinta mukana suihkussa-kin! Mies vastaili jotain siihen tapaan, että ”noo tää kuuluu vähän niin kun mun bisneksenhoitoon.” Pihassa nökötti *Sysselmanin*, saarten kuvernöörin jeepi...

Heli pulikoi altaassa tavanomaiset saukko- ja krokotiilitemppunsa, ja sitten oltiinkin mielestämme ansaittu oluet, lasagnet ja kepakot Kron terassilla 16 asteen helteessä! Tikkaakin heiteltiin tovi, kunnes uni alkoi painaa silmää. Kävellessä harrastettiin *Sysselman*-sana-leikkejä ja väsyttiin lisää. Heli teki iltatoimetkin silmät kiinni, ”ettei hyvä väsymys katoa”.

ke 15.7. MELAMIES TULI VUONOLTA NORJALAIS-PAITTOINEEN...

Tuuli oli edelleen kova, mutta **Rein**-opas päätti lähteä kanssamme melomaan – jippii! Rantaan päästyämme hän alkoi kuitenkin vähän ottaa sanojaan takaisin ja ehdotti, että jos ei ylitettäisi vuonoa, saataisiin kajakit jokunen huntti halvemmalla. No, vaahtopäät näyttivät kyllä niin hurjilta, ettei meitäkään hirveästi huvittanut lähteä selälle urheilemaan, joten tyydyttiin ajatukseen kurvailusta rantoja myötäillen. Seuraksi saatiin ruotsalainen avopari **Mårten** ja **Ann-Helen**, joista edellinen oli sellainen poninhäntäinen ja rengaskorvainen *Hells Angels* -tyyppi ja jälkimmäinen jonkinlainen opettajatar. Loppujen lopuksi ihan mukavia, vaikkeivät oikein melonnasta mitään tienneetkään.

Kuivapuvut vaan ylle ja kaksikkokajakit alle – ja niin olimmekin sitten valmiita Pohjoisen jäämeren jöiseen syyleilyyn! Melat ovat Norjassa ja näköjään myös täällä ”oikeakätisiä” toisin kuin meillä, mutta äkkiäkös siihen tottui. Piti vain kiertää rannetta toiseen suuntaan. *Riskilät* ja *haahkat* loivat meihin ihailevia katseita – ja taisipa Reinkin vaikuttua melatyöskentelystämme, koska tuli kotvan kuluttua hillitsemään:

– *Voisitteko hidastaa vähän tahtia? Pitää pysytellä koossa!*

Svedupettereillä oli tosiaan vaikeuksia hurjassa aallokossa – näytti siltä, etteivät he päässeet vastatuuleen etenemään lainkaan. Mekin saatiin valtavia massoja 2-asteista vettä syliimme, kun toistametriset aallot vyöryivät keulan yli. Mutta aukkopeitteet kestivät, mitä nyt Ilkan tossut vähän kastuivat. Nähtiinpä tällä reissulla myös matkan ensimmäiset *pikkukajakavat* sekä meillä ihan tavallinen *harmaalokki*. Rein kertoi nähneensä eilen täällä viiden *maitovalaan* parven aivan liki rantaa! – *Hö! Niin varmaan...*

Kaksi kilometriä melottuamme Rein kehotti kääntymään takaisin. Olisimme halunneet jo meloa tosisamme, mutta vielä piti pysähtyä kerran naapureiden vuoksi lepäämään yhteen suojaisaan poukamaan. Opittin, että vaahtopäät ovat ruotsiksi *gäss på vatten*. Ja että vastapäisellä vuorenrinteellä oli joku hullu kai-

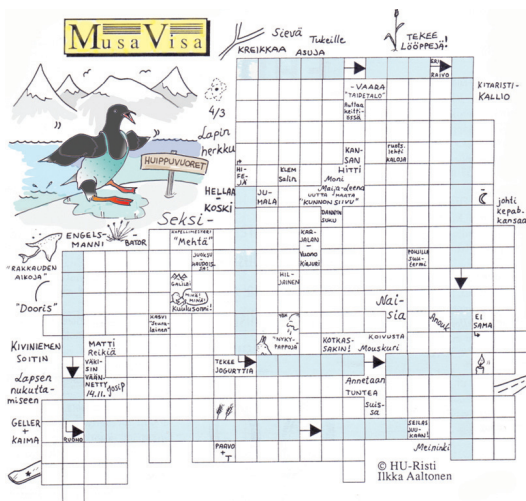
vosmies asustanut seitsemän vuotta (kun ei jaksanut laskeutua alas laaksoon työpäivänsä jälkeen). Hulluja nuo huippuvuoriset...

Jatkoimme juttua kotirannan kauniissa auringonpisteessä kahvin ja teen kera (*utan konjak men med kajak*). Kuulimme, että vielä 7-8 vuotta sitten Huippuvuorilla ei ollut juuri mitään palveluja. Nyt on pelättävissä, että jos alueelta löytyy öljyä, se tuo mukanaan liikaa turisteja ja luonto pilaantuu. Tänäpäin matkailijamäärä on vielä alhainen – mekin saimme tehdä eilisen retkemme törmäämällä vain kahteen ihmiseen koko aikana. *Lapintiirat* puolustivat raivoisesti pesiään syöksymälä nokka ojossa kohti kaikkea mikä liikkui. Yksi turisti oli lehtijutun mukaan joutunut äskettäin nuijimaan tiiraparan hengiltä laudanpalasella, koska tämä oli muka ”uhannut hänen henkeään”. *Sysselman* olikin katsonut tapauksen itsepuolustukseksi, eikä nostanut miestä vastaan syytettä.

Kun kerran täällä ollaan, niin pitäähän sitä hankkia oikeat norjalaiset villapaidat! **Juicen** riimejä tapaillen kiertelimme puoteja, tingimme jo muutenkin kohtuulliselta vaikuttavista *taxfree*-hinnoista ja löimme lopulta kaupat lukkoon kiirunalaisen **Monican** kanssa. Uusissa paidoissa tilasimme kahvit *Kafe Busenissa*. Juuri kun alettiin muistella **Aake Kallialan** ”ikke *røjkare*” -vitsejä, ilmestyi pöytään tarjoilijan tuomana kyltti *För ikke røjkare*. Sekös meitä nauratti.

Ilkka alkoi laatia *Sulasolin* lehteen ristikköä teemalla ”*Rikoo on riskilällä ruma*” ja Heli ikuisti maisemaa vesivärein. Elämä tuntui harvinaisen mukavalta juuri sillä hetkellä.

Kotona Heli testasi pyykkikoneen, joka toimi ilman kolikoita – kuten myös linko ja kuivauskaappi. Sitten pakattiin rinkat valmiiksi ja painuttiin respa-aulaan kirjoittelemaan kortteja sekä pelaamaan *Trivial Pursuitia* norjaksi! Aikansa mongerrustamme kuunneltuaan tuli eräs pariskunta kysymään, mistä päin Norjaa olimmekaan!

to 16.7. JÄÄKARHUHAVAINTO – JA VIHDOINKIN MAASTOON!

Aamiaisen jälkeen jätimme ylimääräiset tavaramme kieverin säilytykseen ja marssimme rinkat selässä laivaretkeltä palaavia tovereitamme vastaan. Svalbardin länsirannikkoa pohjoiseen matkanneen joukkueen naamat loistivat siihen malliin, että nyt on kyllä saatu muutakin kuin arktista aurinkoa! Eikä sitä pääasiaa kauaa tarvinnut heistä puristella: itse bamse-far, tuo jäälauttojen kaamea karvaturri oli kuin olikin näyttänyt – tosin noin kilometrin etäisyydeltä, mutta kuitenkin! Kuvia ja videofilmiä oli todisteeksi. Ensimmäisenä havainnon oli tehnyt Lapuan oma poika **Mauno**.

Lisää veistä haavassa kiersivät kertomukset *kiiruna* suussa juosseesta *naalista*, sekä *mursuista* ja *hylkeistä*, jotka olivat tulleet ihmettelemään dieselin jyrinää. Viikon oli kruunannut vielä se, että nyt päästiin ensimmäistä kertaa tänä vuonna ahtojäissä yli tuon maagisen 80. leveysasteen rajan. Olosuhteiden ankaruutta kuvanee se, että *Brand* oli joutunut matkalla pelastushommiinkin: itse Syssemanin kumivienekunta oli ajautunut jäiden saartamiksi ja joutui pyytämään hätäapua.

Kallem reissun herkin hetki oli ollut se, kun laivan päällystö tarjosi karhuhavainnon kunniaksi uutta viskiä vanhoilla jäillä.

– *Ne jääpalat oli yli 3000 vuotta vanhoja!* mies hehkutti niin moneen kertaan, että oli ihan pakko uskoa. Jäämeressä oli uitukin lähes koko porukan voimin.

Ennen vaellukselle lähtöä mentiin bussilla vielä ahmimaan hetkeksi maisemia, jotka avautuivat *Gruv 7:n*, ainoan vielä toiminnassa olevan hiilikaivoksen jylhiltä rinteiltä. Matkalla nähtiin mm. *tiiralokki*, *lyhytnokkahanhi* sekä joukko huskyja (HU-yhtiöiden pääjohtaja Ilkka suunnitteli heti laajentavansa *HU-Sky Channelin* eli vetokoirien oman viihdekanavan toiminnan tänne asti).

Ja jokaisen kamerasta löytyy varmasti kuva jääkarhuista varoittavasta liikennemerkistä...

Kello 17.00 päästiin vihdoin matkaan! Ensimmäinen etappi päätettiin mennä takseilla, koska rinkan raahaaminen kylän halki tylsää lentokentän tietä 6-7 kilometriä olisi ollut kaikkea muuta kuin innostava alku vaellukselle.

Sitten keskimäärin 15-25 kg selkään! Otimme suunnan *Nordenskiöldinmaalle*, aluksi rannansuuntaista polkua lounaaseen. Pyssyt kulkivat kätevässä kantohihnoissa rinnalla, josta sen sai tarvittaessa parissa sekunnissa ampuma-asentoon. Ensimmäiset kantovuorot ottivat Rami, **Paavo**, Ilkka ja Mauno.

Etujoukko löydettiin 50 minuutin tarpomisen jälkeen vanhan kaivoksen konehuonerakennuksen luota. (Tämä rakennus tulisi näkymään horisontissa seuraavat puolitoista päivää ”sivistyksen viimeisenä merkinä”, mutta sitä ei vielä siinä vaiheessa osattu arvata).

Kello 19.00 lähdettiin maastoon. Leenan opastuksella pongattiin kasveja (mm. *hapro*, *liekovarpio*, *karakuusio*, *sinirikko*, *pahtarikko*, *kelirikko*, *tyylirikko*...). Kalle ja Ilkka virittelivät reippaita marssilauluja tyyliin *Maantie on kova kävellä ja kivääri raskas kantaa*...

Tunnin kävelyn päätteeksi saavuttiin *Bjørnedaleniin*, mukavan vihreälle niitylle, jonka halki solisi niin kutsuma vuoripuro, että oli ”ihan pakko” leiriytyä. Ensimmäinen teltanpystytys sujui kohtuullisen hyvin kaikilta, vaarnat upposivat pehmeään moreeniin kuin veitsi vanhaan voimariiniin.

Iltasapuskaaksi valmistettiin kaasutrangoilla kanakeittoa, minkä jälkeen jaettiin vartiovuorot: ensimmäisenä kunnian saivat Paavo & **Kaarina** (00-02), **Sepi & Malla** (02-04) sekä Ilkka & Heli (04-06). Rami ja Paavo pystyttivät naisten iloksi vielä vessateltankin, jonka rakenteella joku insinööri on varmaan voittanut palkintoja: kuoppa maahan, pari kiveä jalansijoiksi ja ympärille kevytmetallitankojen varaan vähän telttakangasta näkösuojaksi. Kelpasi siellä oloaan helpottaa!

Sinittelimme hereillä niin kauan, että vihdoin nähtiin se keskiyön mollukka itse teossa! Kiintotähti jäi roikkumaan yllättävän korkealle, suoristetun käsivarren päässä olevan nyrkin verran horisontin yläpuolelle. Sitten nukkumaan. Teltan pohjalle levitetty avaruushuopa, Ridgerestit, ja tuliterät *Haglöfs*-makuupussit pitivät ikiroudan loitolla, joten uni tuli melko mukavasti.

Tuli ihan inttiajat mieleen, kun Sepi kävi ajamassa meidät ylös lämpimistä pusseistamme tasan neljältä. Oli epätodellinen olo: yhtä valoisaa edelleen kuin päivällä, vaikka aurinko olikin toviksi painunut lähimmän vuorensinämän taakse.

Ilma oli jotain 5-asteista. Yritimme lämpimiksemme keksiä erilaisia vartiorötkösiä: puhuimme, lauloimme, runoilimme, kirjoittelimme, piirsimme... tehtiin kai-kenlaista, mikä armeijan vartio-ohjesäännöissä kielletään, mutta nalle ei päässyt yllättämään meitä. Joskus viiden maissa aurinko tuli taas näkyviin ja alkoi nopeasti kohottaa lämpötilalukemia.

pe 17.7. YHDENTOISTA TUNNIN JOTOS – JOKIA, RINTEITÄ, JÄÄTIKÖITÄ...

Aamupuuro maustettiin ruusunmarjakeitolla. Kuultiin, että Paavo oli nähnyt yöllä ”mursuja tai valaita”, mutta ei peveli ollut tullut herättämään meitä! Ihailtiin joukolla valkoisia *arktisia voikukkia*, jotka Leena oli löytänyt lähistöltä. Mereltä alkoi työntyä yllämme usvapilvi, mutta se jäi jännästi roikkumaan niille sijoilleen, eikä seurannut meitä, kun lähdimme matkaan.

Aluksi kuljettiin parisen tuntia nättiä pahtaniittyä, joka oli vuoroin mukavan jämääkkää jalan alla, vuoroin upottavaa mutavelliä. Välimuodolle Heli kehitti uudissanan ”möykkelikkö”. Huomasimme, että lähes kaikki uudennäköiset kukat saadaan määritettyiksi, kun vain laittaa tutuntuntuisen perusosan eteen sanan ”napa-” tai ”lumi-”. Niinpä löysimme mm. *napapajun*, *napahärkin* ja *lumileinikin*. Ilkka väitti löytäneensä myös jääkarhun napanöyhtää, mutta se olikin tarkemmin tutkittuna peurankarvaa. Silloin tällöin nähtiinkin Huippuvuorten peura, joka on yleisin maanisäkäs näillä saarilla – eroaa meidän porosta matalajalkaisempänä ja lihavampana, koska tarvitsee paljon vararavintoa talven varalle. Sarvia löytyi myös. Emme oikein tienneet, saako niitä viedä matkamuistoksi, mutta näyttiväthän ne komeilta rinkan päälle vyötettyinä.

© Heli Naskali

Ennen lounastaukoa Heli teki Löydön: osittain samaloitunut mutta muuten hyvin säilynyt 7-8 cm pitkä jääkarhun kynsi! Tulipa edes vähän korviketta viime viikon missaukselle. Lounaaksi väännettiin riisillä jatkettua herkkusienikeittoa. Söimme jylhissä ”Karhunkierros-maisemissa” Ilkan huuliharpun siivittäessä ruokailua. Kahvit tarjoiltiin pittoreskilla kielekkeellä, josta avautui näkymä alempana kanjonissa kuohuvaan koskeen. Partaan toisella puolella kasvoi rykelmä kauniita *karvasinilatvoja* (tunnetaan muissa kielissä myös *Jaakopintikkaina*).

Aurinko alkoi taas paistaa täydeltä terältä, joten matkamieliala ei olisi voinut olla korkeampi. Seuraavassa notkelmassa tsemppiä tarvittiinkin, sillä vuorossa oli koko retken vuolaimman virran ylitys! Vaellussauvojen ja kahlusaappaiden avulla löysimme viisi metriä leveästä uomasta mielestämme sopivan kohdan, josta piti pääsemän suht kuivana ja turvallisesti yli.

Kaikki muut pääsivätkin, mutta Kaarina teki epähuomiossa klassisen virheen ja pani jalkansa hetkellisesti ristiin voimakkaassa koskessa. Muuta ei tarvittu, ja polviin asti ulottuva virta imaisi hänet kumoon 1-asteiseen veteen rinkkoineen päivineen! Onneksi Mauno ja Rami saivat sankarista nopeasti tukevat otteet ja pystyivät uittamaan hänet rantaan (välitön pystyynnostaminen ei virtauksen takia onnistunut).

Repusta löytyi kuivaa varavaatetta, joten selvittiin säikähdyksellä. – *Eikö kukaan saanut valokuvaa?* Oli Kaarinan ensimmäinen kysymys. Ainoat menetykset haaverista olivat Ramin koskeen pudonnut sauva sekä Kaarinan lättöjauhe, joka levisi iloisesti rinkan pohjal-
le.

© piirros: Heli Naskali / väritys: IA

Juuri kun luulimme selvinneemme tämän päivän pahimmasta koettelemuksesta, oli edessä vielä vaativampi: joenuomalta ei nimittäin päässyt pois muuta reittiä, kuin lähes 60 asteen kulmassa nousevaa jyrkännettä satakunta metriä ylöspäin! Näin jälkeen päin ajateltuna teimme kaksi virhettä, joista ensimmäinen oli, ettemme käyttäneet köyttä. Toinen ja pahempi oli, että lähdimme nousemaan rinnettä liian pienin välein. Tästä aiheutui sarja kauhun hetkiä, kun puolivälissä seinämää toiset alkoivat epäillä omia kykyjään selvitä ylös asti, ja jono pysähteli. Takana olivat yrittivät rohkaista empijöitä ja selittää, ettei ollut muuta mahdollisuutta kuin jatkaa – alaskaan päin ei enää päässyt.

Tuntui ilkeältä yrittää tasapainoilla niukoilla jalansijoilla raskas rinkka selässä, kun mikä tahansa pikkukivi saattoi livetä jalan alla ja aiheuttaa suistumisen

koskeen. Sekä ylös- että etenkin alaspäin vilkuilu saivat aikaan oireita korkeanpaikan kammosta. Askel askeleelta päästiin kuitenkin vähitellen ylös ja turvalliseen tasamaalle. Siinä otettiin sitten viskitilkka jos toinenkin ja heräteltiin henkiin hervahtaneita lihaksia.

Oli vilkaistava taas karttaa nähdäksemme, mitä kautta parhaiten pääsisimme kaavailtuun, rannikolla sijaitsevaan leiripaikkaamme. Kisojen direktoraatti teki päätöksensä GPS-paikantimen, korkeuskäyrien, jäätikkövirttojen leveyden ja mutua-menetelmän avulla: ylittäsimmme pari ”kohtuullisenkokoista nyppylää”, minkä jälkeen oikaisisimme ”suhteellisen helppokulkuisen näköisen jäätikön” kautta ja aloittaisimme laskeutumisen ”mitäluultavimmin siedettävän jyrkkää rakkakivirinnettä” alas laaksoon. Kukaan meistä ei vielä siinä vaiheessa aavistanut, miten rankka taival edessä oli – tai jos joku aavistikin, niin hän osasi pitää sen visusti omana tietonaan. Ja ehkä hyvä niin.

Rankka kapuaminen alkoi tuntua pian yhden jos toisenkin pohkeissa. *Reppu ja reissumies* kelautui mielessä yhä uudestaan:

– *Se hierontaa hartioissa, on matkan hauskuus poissa...*

Mutta heti kun päästiin ensimmäisten lumikinosten luo, tulvahti suoniin taas ekstra-annos adrenaliinia. Taisipa siinä pari lumipalloakin lentää kohti tarkkaan mietittyjä maaleja...

Jäätikön ylityksestä ei meistä kellään tuntunut olevan liikaa kokemusta – ja sen olimme tuta sananmukaisesti kantapään kautta. Todellisen vaaratekijän muodostavat näissä oloissa sulamisveden kovertamat railot, joiden yli oli päästävä, jos mieli toiselle puolelle. Useimpien yli pääsi mukavasti loikkaamalla – eivätkä ne olleet kooltaankaan kuin tuollaisia ”saukon liuku-

mäkiä”. Mutta toisinaan vuolas virta ja auringonlämpö olivat ehtineet sulattaa lumeen hevosenmentävän kourun, joka salakavalasti kulki osittain näkyvissä, osittain vielä ohuen lumilipan alla. Putoaminen rinka selässä tällaiseen tietäisi lähes varmaa kuolemaa – vaihtoehtoina on juuttua kiinni johonkin ahtaamaan nielemään jääkylmää vettä mahdollisia pelastajia odotellen, tai sitten liukua virran mukana satoja metrejä alas laaksoon, jossa hellävaraista pysähtymistä Linnanmäen tyyliin lienee turha toivoa.

Leveän railon osuessa kohdalle oli noustava jäistä rinnettä ylöspäin, kunnes railo kapeni riittävästi ylitystä silmällä pitäen – ja koko ajan tietysti sauvalla lumipeitteen kantavuutta kopistellen. Retkikuntamme ainoa Huippuvuorilla aiemmin käynyt, seurueemme nestori 63-vuotias **Tuovi**, aiheutti muille rytmihäiriötä horjahtamalla melkein railoon lähdettyään etsimään omin päin ylitystreittiä. Leena saa kiittää ripeästi reagoineutta Kalle-nimistä suojeluskeliä, joka sai vedettyä hänet ylös, kun lumi yhtäkkiä petti nivusiin saakka jalkojen alla. Parempi virsta väärää kuin vaaksa vaaraa toimi kuitenkin käytännössä, ja lopulta löysimme kohdan, josta railon saattoi turvallisesti ylittää.

Turvallisesti jäätikön toisella puolella oli jo sitten aikaa ihailta maisemiakin: olimme nousseet ylemmäs, joten näkymät olivat mojavat! Vaikka aurinko paistoikin pilvettömältä taivaalta, oli lämpöä vain 7-8 astetta. Viereinen Matterhornin-näköinen *Lindström*-vuori sai olon tuntumaan jotenkin ”alppimaiselta” – vain Bierstubet ja turistihälinä puuttuivat. Ympäriällä leijui itse asiassa melkein täydellinen hiljaisuus – sen rikkoi vain alassyöksyvien vesimassojen kohina.

Ja matka jatkui. Seuraavana oli vuorossa parituntinen aaria oopperasta ”Rakassa kärsi ja unhoita” eli helvetinmoista irtokivikasoissa hyppelyä vuoroin ylös-, vuoroin alaspäin. Mallan mahavyötön rinkka ja lyhytvaraiset vaelluskengät pakottivat hänet hidastamaan tahiä, ja seurue venähtikin pitkäksi letkaksi kiireisimpien tuntiensa persauksissaan jo Jäämeren kutsun.

Paavo, Sepi ja **Paula** jättäytyivät Mallan seuraksi jälkijoukkoihin, kun taas Ilkka ja Heli yrittivät säilyttää näköyhteyden sekä etu- että peräpäähän. Puolessa tunnissa oli johtoporukka kuitenkin jo kadonnut horisonttiin (kolmine pyssyineen!), ja Paavon joukkue jäi yhä kauemmas taakse.

Veikkolan ”siipiveikot” saivat kohta huomata joutu-neensa kahdestaan keskelle erämaata – ilman asetta, ainoana suuntamerkinä näkömuistikuva Ramin rinkan punaisesta sadesuojuksesta, joka tuntui vilahtaneen ”tuon tai tuon kallionkielekkeen kohdalla” vartitunti sitten. Jokaisen kivenjärkeen takana tuntui vaanivan jääkarhu – kápälä ovelasti naaman edessä...

Mutta ainoat muistiin kirjattavat luontohavainnot odotellessa olivat kaunis sinikukkainen *pohjanlitukka*, parit poronraadot ja naalinpaskat – sekä ensimmäiset *pohjankiislat* merkinä meren läheisyydestä! Aina kun takakivikossa näkyi liikettä, nostettiin sauva pystyyn ”majakaksi”, jota kohti viimeinen vaunu urhoollisesti suunnisti. Näin menetellen, rinne rinteeltä, laakso laaksolta saatiin kaikki viimein leiriin.

Ilkan ja Helin tullessa viimeisen jyrkänteen laelle, lähti Kalle kunnan herrasmiesvaeltajan tavoin kiipeämään vastaan ja kantamaan umpiväsyneiden tyttöjen rinkat alas rantaan. Näin oli yhdentoista tunnin jotos saatu sittenkin loistokkaaseen päätökseen, vaikka kovalle otikin. Kiehiset myönsivät Rami etunenässä, ettei näin rankkoja päivätaipaleita ennen ole tehty.

20 km etelään Longyearbyenistä sijaitseva, venäläisten vuonna -61 hylkäämä *Grumantbyenin* hylätty kaivoskylä oli lohduton näky! Vuorenrinteen ja *Isfjorden*-vuonon rannan väliin ahdettu kolmen säälittäväkuntoisen kivitalonrangan muodostama ”kylä” tarinoi

SO FAR...

SO GOOD!

raakaa kieltään itänaapurimme sotienjälkeisestä kairostoiminnasta. Mereltä päin katsottuna ensimmäisenä hiveli silmää valtavan kokoinen, ruosteinen sirppi ja vasara -monumentti, joka oli elänyt loistokkaimmat hetkensä joskus **Stalinin** aikoihin. Rakennukset olivat niin siivottomia, ettei sisälle ollut menemistä, vaikka kaikki luukut lonkottivat selällään. Heli uhkasi jo jatkaa matkaa seuraavaan leiripaikkaan, mutta suostui lopulta pystyttämään teltan vähiten rivonnäköisen talonhylvyn kupeeseen.

Ylivuotista peuranpaskaa oli joka puolella sellaiset määrät, että sitä piti tosissaan potkia sivummalle, että mahtui leiriytymään joukkoon! Täällä kun ei noita tärkeitä hajottajabakteereita ole, niin mihinkäs ne häviäsivätkään?

Oman leimansa paikalle antoivat aavemaisella tavalla tuulessa liitävät *myrskylinnut* sekä tuhannet pohjan-kiislat, joiden kirkuna kumpusi sumun seasta korkeilta rantatörmiltä. Tummassa vedessä kellui haahkalauttoja. Aggressiiviset kihut ahdistelivat pikkukajavia oksentamaan saaliinsa parempiin suihin.

Juhlallista jännitystä aikaansaatiin, kun Rami tutkiskeli *Brandin* kapteenilta samaansa vuorovesitaulukkoa ja ilmoitti sitten lähtevänsä tiedustelemaan meille huomisaamuksi turvallista rantareittiä. Tiedossa oli nimittäin, että vain veden ollessa matalimmillaan pääsisi tietystä paikasta kulkemaan edes kahluuvarsilla.

Jauhelihalla jatkettu napolinpata vahvasti kovia kokenutta seikkailijakuntaa, ja ilman sen kummempia muodollisuuksia itse kukin alkoi noudattaa makuupussin suloista kutsua. Merilintujen taukoamaton jolotus säesti rauhatonta yötämme – monissa unissa taidettiin pudota koskiin, railoihin tai suoraan ison valkoisen nallen syliin... Vartiorötösten sarjassa kunnostautuivat tänä yönä Vuoristot, jotka ilmoittivat aamulla ylpeinä käyneensä vuoronsa aikana kyykypaskalla – ilmeisesti kuitenkin turvallisesti eri aikaan.

la 18.7. RANTAA PITKIN COLESBUKTAN KUMMITUSKYLÄÄN!

Kattilakunta Aaltonen-Eerola joutui kuokkimaan aamiaiseksi sangen tanakkaa texmex-pataa, koska eilisen illallisen yhteydessä Heli huomasi panneensa koko kuivatun jauheliha-annoksen veteen turpoamaan puolikkaan sijasta! No, sittenpä saataisiin päivälliseksi puuroa! Ilkka viritteli uusia lauluja rinkan päällä mukavasti kulkeneen *timplen* *) säestyksellä.

Kantaesityksensä saivat *Huippuvuori Blues* ja pari muuta tilanteeseen sopinutta tunnelmapalaa. Ennen lähtöä kuvattiin vielä hanakasti tollin takaa löytäämme poikkeuksellisen hehkeää karvasinilatva-rykelmää.

Matkanjohtaja-Ramia alettiin yleisesti kutsua *Mooseksi*, koska hän muinaisen kollegansa tapaan johdatteli kansaansa Luvattuun maahan halki vaarallisten erämaataipaleiden. Nytkin hän ilmoitti luotettavaa sävyä ääneensä tapaillen laskeneensa optimilähtöajaksi tasan kello 12.00.

– *Tulemme näin riskitaipaleelle juuri sopivasti laskevan veden aikaan, ja meille jää riittävästi aikaa suoriutua noin kahden kilometrin mittaisesta rantakaistasta ennen nousuvettä! Kysyttävää?*

– *Milloin syödään?* Kalle yritti, mutta hänet vaiennettiin poikkeuksellisesti. Kukaan ei ollut nyt leikinlaskutuulella eikä ilahtunut ajatuksesta jäädä loukkuun nelimetristen töyräiden ja hyisen nousuveden saartamiksi.

Paavo oli yön aikana rakentanut sillan, jota pitkin ensimmäinen joki saatiin näppärästi ylitetyksi. Seuravaksi ohitimme myrskylintujen kansoittaman rantahökelin. Oli hauskaa kävellä vaihteeksi rannalla. Aalot ja jää olivat aikojen saatossa muovanneet erivärisistä kivistä suoranaisia taideteoksia – ja nähtiinpä hienoja fossiileitakin! Useimmissa oli lehtikuviot, mutta Heli teki taas kaikki kateellisiksi löydöllään: kivi, jossa oli säilynyt miljoonia vuosia kaksi täydellistä simpukkafossiilia! Ja vielä siinä koossa, että se hyvin mahtui repun sivutaskuun.

– *Tästä tulee meille suola- ja pippuriastia!*

Laskuvesi teki myös pieniä tepposia: kuvittelimme paljastuvia rantakiviä valaiden tai hylkeiden päiksi: – *Mutta ne liikkuvat aivan selvästi... eikä tuo möykky ollut tuossa vielä äsken!*

Rannalta löytyi myös tonnikaupalla leveitä levänauhoja – niitä, joihin sukelluskellot sotkeutuvat **Cousteaun** leffoissa! *Merisirrit* kävivät usein tervehtimässä meitä.

Viimein saavuimme ulkonevan kallion luo, joka työntyi niin pitkälle mereen, että sen kiertäminen ei enää onnistunut kuivin jaloin. Tämä oli se paikka, joka piti selvittää mahdollisimman matalan veden aikana.

Odottelimme veden laskua vielä puolisen tuntia (lau-laen mm. *laski laulellen vesiä odotellen laskuvesiä...*). Toiset käyttivät odottelun hyödyksi paiskomalla matalimpaan kohtaan läjän rantakiviä, joten pääsimme sitenkin helposti niemekkeen ympäri kastelematta muuta kuin kahluusaappaamme. Horjahtamista estämään viritimme ensi kertaa myös Ramin mukanaan kanniskeleman köyden, jotta sillekin saataisiin vähän hyötykäyttöä.

*) Kanariansaarten 4-kielinen, *ukulelea* muistuttava kansallissoitin.

Lähellä hyistä loppua
– taas kerran...

Noustiin rantapenkalle, jossa hielenkuljetukseen käytetty puolimätä "tunnelbaana" toimi suunnannäyttäjänämme useita kilometrejä. Milloin kävelimme sen vieressä, milloin sitä pitkin, milloin sen sisällä. Sisällä kulkemisessa oli se huono puoli, että korkeat rinkat tahtoivat pisimmillä miehillä takertua katon tukirakenteisiin. Myös aukoista sisälle talvella tuprutanut lumi oli paikoin kinostunut niin korkeaksi, että oli pakko jatkaa taas ulkopuolella – väliin upottavassa maastossa. Jätöksistä päätellen naalit käyttivät tunnelia kokoontumis- ja lymyapaikkanaan.

Lounaalle pysähdyttiin tunnelin katveeseen. Kalle piti taas tarkkaan huolta siitä, ettei kukaan syönyt säädettyä useampia näkkileipäpaloja. Miljardi pikkuruokkia lounasti samoihin aikoihin lähikallioilla. Mietimme, miten ne mahtaa löytää aina oman pesänsä siitä hullunmyllystä, mutta tulimme tulokseen, ettei sillä kai ole niin väliä. Päivän aforismiksi pääsi seuraava dialogi: – *Kato, onkohan toi porolauma?* – *Tokkapa.*

Yhtäkkiä **Outi** ilmaisi äänekkäästi näkevänsä baanan alla liikettä: – *Naaleja!* Ja totta tosiaan, kaksi takkurturkkista napakettua tuijotti meitä ja eväitämme ahnaan hölmistynein ilmein, mutta lähtivät sitten jolkuttamaan ylös rinnettä.

© piirros: Heli Naskali / väritys: IA

Helin lämpömittari näytti + 9 °C, eikä aurinkoa ollut nähty vielä koko päivänä. Lounaan aikana pilvisyys lisääntyi yhä, ja lämpö laski viiteen asteeseen. Ihmiset alkoivat kaivella villapaitoja rinkoista, mutta Eerolat selvisivät vielä toistaiseksi kuuluisilla taukotakeillaan.

Matkaan lähdettiin taas klo 16.00. Alkoi tihkuttaa, ja rinkan suojaksi vedettiin sadeviittoja. Erästä ryssien vanhasta sillasta oli jäljellä kaksi kapeaa kiskoa, jotka kuitenkin arvioitiin riittävän kestäviksi. Vaikkei matkaa ollut kuin nelisen metriä, eikä pudotusta alla virtaavaan koskeen niinkään paljon, piti Heli tätä ylitystä jälkeinkin päin tarkasteltuna koko vaelluksen pelottavimpana yksittäiskokemuksena! Kaikkien tasapainoasti ja pää kuitenkin kestävä, ja pääsimme turvallisesti toiselle puolelle.

Yhdessä kohtaa tunneli oli rakennettu niin lähelle jyrkän rantatörmän reunaa, että oli epäselvää, pystyykö sen ohittamaan rannan puolelta. Koska toinen puoli oli vaihteeksi upottavaa liejua, lähti Ilkka selvittämään ensimmäistä vaihtoehtoa. Kapeimmillaan "lippa" oli vain parimetrinen, mutta koska kellään meistä ei tuntunut olevan kovin fataalia korkeanpaikankammoa (matkaa mereen oli parisenkymmentä metriä), valitsimme tämän reitin.

Pian tämän jälkeen havaittiin matkan ensimmäinen *alli*.

Clangula hyemalis

Reippaan pikataipaleen jälkeen saavuimme ihan oikealle museolle! Yksi hyväkuntoisempi rantamökki oli siistitty jälkipolvien ja satunnaisten kulkijoiden iloksi. Töllissä oli kaksi suurehkoa huonetta, joista löytyi tilavat kerrossängyt, parit hetekat, muutama vitriini sekä suurikokoinen muotokuva alueen muinaisesta venäläiskomentajasta **V.A. Rusanovista**. Pöydällä olleesta vieraskirjasta Tuovi löysi vielä nimensä 10 vuoden takaiselta reissultaan! Menneille ajoille laulettiin vähän *Sörnai gushaa* ja tanssittiin ripaskaa.

18.00 tultiin todella outoon paikkaan. *Colesbuktan* autiokylä lienee sekin palvellut joskus ammoin venäläistä kaivos- ja tutkimustoimintaa, mutta se mitä siitä oli jäljellä, muistutti lähinnä huonon kummituselokuvan lavasteita. Voimalaitoksen kokoisen kivitalon katonrajassa erottui vuosiluku ”1951” ja alempana seinässä käsin maalattu töhryisempi ”1963”, jona vuonna paikka lienee jätetty luonnon armoille. Rannalle avautuvassa pihapiirissä jökötti neljä suurta talorähjää, joiden perustuksina käytetyt alimmaisat hirret olivat jo huonossa kunnossa. Ilkan löytämästä lehmäsarvesta päätellen yksi taloista oli ollut navetta.

Venäläisten rakennustekniikka oli kummallista: runko rakennettiin maata vasten puusta ja sen jälkeen seinät päällystettiin kivellä ja betonilla! Mutta ehkä rakentajatkin tiesivät, ettei täällä kauaa tarvitsisi vanheta... Ylen surkia piha.

Rantamaisemaa hallitsi valtava, lähes sata metriä pitkä puurakenteinen laiturirumilus, jonka jäät ja merenkäynti olivat aikoja sitten katkaisseet keskeltä kahtia ja jättäneet ulomman pään kiviarkkuineen ja torneineen irvokkaasti kallelleen. Nyt laituria ja koko rantaa asutti vihainen lapintiirayhdyskunta, joka terrorisoi lähes tyjiä perille saakka viedyillä nokaniskuilla! Jos niiden reviiirillä mieli kävellä, oli pakko pitää vaellussauvaa korkealla päänsä yläpuolella.

© piirros: Heli Naskali / väritys: IA

Mutta kun paikkaa katsoi positiivisten silmälasien läpi, näki ympärillä paljon hyvääkin: pihassa kasvoi paljon unikoita, härkkejä, saroja ja muuta heinää, joiden ansiosta maisema oli sittenkin kaunis katsella. Tyyneellä lahdella uiskenteli alleja, haahkoja ja *kaakku-reita*.

Vanhoja esineitä oli sinänsä ihan kiva tutkia ja arvaila, mitä virkaa ne olivat entisessä elämässään toimitaneet. Liikuttava löytö tehtiin yhdestä huoneesta, johon oli jäänyt kymmeniä lasipurkkeja kukkasipuleineen. Homeinen leivänkyrsä, vertyneet hetekat ja tyynt... kaikki muistutti nykyretkeilijää ankeista olosuhteista, joissa joku on täällä joskus asunut.

Hyvänä puolena pidettiin peräti kolmea ihan käyttökelpoista puuceeta, joista yksi sijaitsi erillään rakennuksista, kaksi asuintalojen päädyissä. Eipä tarvinnut pystyttää telttavessaa! Mooses päätti, että tähän idylliin jäädään kahdeksi yöksi, vaikka kansan syvistä riveistä vähän napinaa kuuluikin.

Samaan kylään oli leiritynyt myös norjalainen botanistiryhmä, viisi aikuista + 15-kuukautinen **Anne-Lise**. Ilkka muisti kylillä oppimansa neuvon, jonka mukaan erämaassa muita kohdattaessa olisi hyvä kertoa omista matkasuunnitelmistaan ja kysellä vähän toisiltakin: – *Jo, goddag! Vi ska möjligen resa till Nepal nästa år. Har ni några motsvarande planer?*

Mukavat turskaveikot kertoivat tulleen laivakyydillä kolmeksi päiväksi tutkimaan kasveja. Seurueen naispuolinen jäsen **Inger** valmisteli väitöskirjaansa, aiheena arktisten kasvien jääkausien jälkeinen levinneisyys. Toivotettiin toisemme tervetulleiksi *Colesbuktaan* ja vetäydyttiin päivällisen tekoon.

Sää oli sen verran suhmurainen, että Kalle ja Ilkka päättivät kalustaa yhden ulkoeteisen *Pectopahiksi*. Pöytä ja neljä tuolia kannettiin muista taloista, lakaistiin enimmäkseen möhnät pihalle – vielä lasipurkkiin kimppu kukkia, ja vot: Leenalle ja Helille muodollinen kutsu aistikkaaseen venäläisravintolaan! (Pisteitä tuli ja paljon – saatiin anteeksi koko läjä aiempaa huonoa käytöstä).

Mexicaanikeitto maistui tässä miljöössä gurmeelta – kuin myös Helin yllättäin esiin kaivamalla rommilla terästetty murukahvi. Lauloimme tietysti myös venäläisiä juomalauluja tyyliin *Vodka vodka vill jag dricka*, mikä herätti ulkona sateessa syöneiden joukossa hiehan pahennusta.

Leena vaati tapansa mukaan saada tiskata astiat, mikä jälkeen menttiin **Raulin** virittämälle nuotiolle pitämään sitsiä. *Laivarotta*-laulukirjan ja tohtori-Sepin riittoisan pirtun avulla päästiinkin pian riehakkaaseen nousukiitton. Ilkan soittimesta oli yksi kieli jo reissussa katkennut, mutta eipä se menoa juuri haitannut.

Leena lähti norjalaistutkijan kanssa tunturiin ihmettelemään jotain harvinaista *Campanulaa*. Hätkähdyttävästi **Neil Hardwickin** näköistä turskaa huvitti suunnattomasti Leenan viattomasti heittämä kysymys:
– *Otanko mieheni pyssyn kanssa mukaan, vai mennäänkö ihan kahdestaan?*

Kovan teen rohkaisemina lauloimme norjalaiselle heidän tullessaan takaisin *Vi vill ha mera norrman upp på fjällen, och vi hoppas att de aldrig kommer ner igen...*

su 19.7. ELÄMÄÄ UNOHDETUSSA RYSSÄIDYLLISSÄ

Aamiainen katettiin luonnollisesti Pectopahiin. Tällainen pidempi paikallaan pysyttely on omiaan herättämään ihmisissä kekseliästä rakennusviettiä; niinpä Heli kyhäsi vanhasta moottorikelkan telaketjusta silan puron yli, ja miehet puolestaan rakensivat nuotiopaikalle kunnan keittotason rautaromusta. Aamun ehdoton lintuhavainto oli lahdella uiskennellut *jääkuikkapari!*

Sää oli edelleen pilvinen. Lähdimme rannalle tutkimaan, mitä kaikkea meri on tuonut mukanaan: rojua, ajopuita, hylkyjä. Välillä kauniinsinistä matalaa *merentensia*-kukkaa (suom. merihalikka) sekä parit *suosirrit*, sitten taas rojua, ajopuita, hylkyjä... Erään kauttaaltaan ruostuneen laivanhylyn kyljessä oli jokin kyrillinen varoitus huutomerkeistä päätellen. Epäilimme heti ydinjätteitä tai muuta saastaa.

Löysimme myös valaan pääkallon, suuria selkänikamia sekä massiivisen laituringpätjän, jonka aallot olivat uittaneet tänne, noin kilometrin päähän Colesbuk-tasta. Leena ja Kalle näkivät hylkeitä. Ilkka hieroi silmiään, kun yli lensi *tukkakoskeloita* (satunnaisvieras täällä!)

Lounaaksi vaihteeksi kanakeittoa. Kalle opetti, miten kaasupullostasta saa vielä viimeisetkin tehot irti ja työnsi pullon housunkauluksesta ”nipusiinsa”. Iltapäivällä porukka retkeili omin päin kuka missäkin, toiset lepäilivät teltoissaan kirjoitus- tai ompelupuuhissa. Löydetyistä peuransarvista kehitettiin naulakoita ja asetelineitä. Rauli ei malttanut luopua löytämästään pitkistä bambukepistä, vaan pystytti sen hoitamaan lipputangon virkaa tästedes jokaisella leiripaikalla. Lippuna toimi vanha aluspaita. Heli halusi ehdottomasti uida ja pestä hiuksensa jäämeressä! Uimapaikan vierestä löysimme valtavan ajopuun (halkaisija metri), joka lienee ollut Siperiasta asti kulkeutunut lehtikuusen runko.

Tämän jälkeen toteutui ”harsomaisen röpelö” *tylli-unelma*, kun jo pitkään kaivattu kahlaaja kipitti ompelukoneen lailla esiin yhtäaika auringon kanssa! Ihailtiin myös pulmusperhettä sekä kahta *valkoposkihanhea*, jotka lensivät matalalta ylitsemme. Hieman ylem-

pänä rinteessä törmäsimme Riitaan, joka oli lähtenyt ilman pyssyä kasveja kuvaamaan! Samassa kuului korkealta yläpuoleltamme miehekäs kehoitus:
– *HOI, MIEHET! TUOKAA SE VENE TÄNNE!!*

Kallehan se siellä testasi äänijänteitään ja kehotti meitä kiipeämään sinne vuorenharjalle ihastelemaan *ar-nikkia*. Emme kuitenkaan jaksaneet noudattaa kehoitusta, vaan käskimme ottaa kuvan. Kertoivat vielä löytäneensä ylätasanteelta naalin tai *isolokin* ryöstämän kiirunanpesän.

Illalla syötiin pinaattikeittoa sekä paistettiin lätyjä koko seurueen voimin hienolla nuotiokeittiöllä! Ajopuitten lisäksi poltettiin koksia, mikä sai aikaan nostalgiset tuoksut. Laulettiin kaikki mahdolliset karhulaulut ja väännettiin arktisia vitsejä:
– *Mitä tyllityttö tekee, kun se tapaa poikatyllin? No tyllistää tietty!*

Tarina ”Tohtori Eerolasta ja pitkästä kuumeesta” kesti niin kauan, että pirtukuksa ehti kiertää kuusi kierrosta. Ilkan sormet alkoivat loppuillasta jo kohmettua, mutta Outilta löytyi hätiin kunnan kalastajan sormikkaat, ja niin soitto jatkui keskiyöllä asti.

ma 20.7. BOTANISTISET BAKKANAAKIT – JA ARKTINEN RATSIA!

Ilkan ja Helin vartiovuoro keskiyöstä eteen päin sujui kuin siivillä. Vartiorikoksia tehtiin liukuhihnalta: istuttiin rakovalkealla, kirjoitettiin päiväkirjaa, juotiin teetä ja viinaa, pestiin hampaita ja sävellettiin uusia piisejä. Huomattiin naapurileirin turska seisoskele-massa yksinään telttansa ulkopuolella, joten käytiin hakemassa hänetkin nuotion lämpöön. Tarinoitiin ruotsiksi ja norjaksi kasveista, karhuista, linnuista... **Bjørniksi** esittäytynyt nuorimies kertoi olevansa amatiltaan TV-toimittaja, joka työnsä puolesta joutui käymään usein *Jan Mayenilla* ja *Karhusaarella*.

Kello 00.45 tulivat Inger ja ”Hardwick” (oikealta nimeltään **Leidulf**) innosta kiljuen tunturista.
– *Euphrasia frigida!! Vi har hittat Euphr...*
– *Hyst! Täällä nukutaan!* yritti Heli kunnan vartiomiehen tavoin suitsia moista mekastusta.
– *I DON'T CARE! Har ni konjak!?* huusi Leidulf vastaukseksi, jolloin aloimme tajuta, että nyt oli kyse jostain suuremman luokan löydöstä.

Tulijat kaivoivat taskustaan pienen muovipussin, jossa oli mitättömän näköinen pienikukkainen heinä. Meille kerrottiin, että silmämuniemme edessä lepäsi kappale luonnontieteen historiaa: itse *Euphrasia frigida*, harvinaisen silmäruoholaji, jota ei tähän mennessä oltu löydetty mistään muualta koko Svalbardin alueella kuin yli sadan kilometrin päässä sijaitsevan *Bokfjord*-vuonon rannalta. Suomensimme kukan ”haluttomaksi silmäruohoksi” ja pahoittelimme, että viimeiset viskitil-

kat taisivat mennä vartiorötöstelyn tuoksinassa.

- *Ei se mitään, meillä on teltassa konjakkia ja Jägermeisteria! Tulemme kohta takaisin!* vastasivat ilosta humaltuneet turskat.

Ja niin yö jatkui iloisen juhlallisissa merkeissä. Kahdelta herätimme **Inkerin** ja Maunon ihmettelemään botanistisia bakkanaalejamme – ja koska viinaa oli vielä jäljellä, emme malttaneet mennä nukkumaan ennen kolmea. Aamulla Kallea harmitti, ettei häntä oltu herätetty.

- *Olisin tullut naalina paikalle, jos olisin tiennyt, että saa Jägeriä!* Siitä suivaantuneena mies keitti Pectopahissa sellaisen puuron, jossa lusikka mies seiso (talon ulkoseinään oli muuten yöllä ilmestynyt hiilellä sana ”PECTOPAH”). Hyvästeltiin norskit, jotka tarjoutuivat vieämään laivalla pois jätteitämme. Kyseltiin vähän, liikenisikö heiltä ylimääräistä kaasupulloa, mutta vastaus oli kohtelias mutta jyrkänpuoleinen: - *Nääeeijddä.*

Puolipilvisessä kesäsäässä lähdettiin taas liikkeelle. Irrottauduimme vähitellen rannikosta ja otimme kurssin sisämaahan päin. *Vaivaiskoivujen* seassa piti kävellä varovaisesti, koska Leena uhkasi ampua jokaisen, joka astuu niiden päälle. Päivän puujalka siitä kuitenkin irtosi: - *Mihin Manu ja Tellervo päätyvät ikäännyttyään tarpeeksi? Vaivaiskoivistotaloon.*

Yhtäkkiä kuulimme vuorenharjan takaa helikopterin säksätystä, ja yllättäin kopteri laskeutuikin eteemme niitylle! Ohjaamosta hypäsi ulos vanteranoloinen

mies, joka suunnisti pelotta luoksemme, vaikka meillä oli jo neljä kättä hapuilemassa aseensa tukkia. Mies esittäytyi hallituksen edustajaksi, ja hihamerkki puserossa vahvisti vielä asian: Sysselemanin omia poikia! Hän halusi tietää, olimmeko matkassa omin päin vai jonkin matkatoimiston saattelemana, ts. olivatko asianmukaiset vaellusluvut kunnossa. Ramin piti esitellä papereitaan ja Kiehisten ynnä Suomen Retkeilymajajärjestön lätkiä. Kunnan ratsia erämaassa siis, jee! Kun Ilkka kysyi vielä, mihin saa puhalttaa, kuului nau-rahtava vastaus: - *Niin kauan kun pystytte kävelemään, voitte kannätä ihan rauhassa!*

Seuraava jotos oli pitkä ja tylsä mutta puuduttava. Upottavankaunista kosteikkaa. Pientä valopilkkua ankeuteen toivat *pohjan ruttojuuri* sekä *nätä*, joka vihdoin oli opittu erottamaan *Saxifragoista*. - *Jos vastaan tulee nätä, niin pakoon täyttä päätä...*

Aurinko alkoi jälleen paistaa, kun pysähdyttiin lounaalle avaraan niittymaisemaan, joka toi Ilkalle ja Helille mieleen taannaisen Mongolian-reissun. Kun Mooseskin onnistui kopauttamaan sauvallaan vettä kallioista, oli täydellinen taukopaikka valmis. Kallen taukotakki alkoi vuotaa: yksi untuva tunkeutui nailonkankaan läpi ja karkasi tuuleen.

- *Harmin paikka! Nyt ei ole seuraavalla tauolla enää niin lämmin, manasi epäonninen mies.* Pientä perheriidan tynkääkin kuultiin, kun Kalle poltti kanakeiton pohjaan.

Iltapäiväetapilla saatiin lisää aurinkoa. Lämpötila kohosi jo lähelle saarten kaikkien aikojen ennätystä 21,7 °C! Ennen kuin voiteita kaivettiin repuista esiin, onnistui yksi jos toinenkin polttamaan korvansa ja nenänsä. *Töppövilloja* kuvattiin, ja **Rauno** löysi merisirin pesän. Yksi jyrkkä rinne piti vielä laskeutua ennen seuraavaa leiripaikkaa. Rinteen jyrkkyyssaste oli kaksi millimallaa (*kenorafobiasta* l. vinojen paikkojen kammosta kärsivä Malla antoi rinkansa taas suosiolla miesväen kannettavaksi).

Koppava mesta oli nimeltään *Fardalen* – ehkä reissun hulppein yöpymispaikka: pehmeää ruohikkoa, kirkasvetinen vuoripuro, jäyhät seinämät... ja tässä oltaisiin taas kaksi yötä! Teltat pystytettiin kahteen leiriin puron ylä- ja alajuoksulle. Alemman kerroksen väki oli hermostua, kun yläjuoksulla pestiin samanaikaisesti pyykkiä tai hampaita, kun alempana otettiin juomavettä. Kun pyykinpesusta ei päästy heti yksimielisyyteen, kuului takarivistä:

– *Hiiteen pyykkiveshi, tosimesh peshee sukat suusshaan.*

Raija kiersi illalla nahkansa polttaneiden luona aloevoidehoitoa antamassa. Ilkka lainasi Leenalta suojuhupun, jonka ”kerroin oli kaikkia voiteita parempi”. Illalliseksi Hawaijin-pataa, minkä jälkeen Aaltoset ja Eerolat ”huiputtivat” läheisen vuoren (vaikka Heli saikin näppylöitä ko. ilmaisusta).

Ensimmäiseltä tasanteelta kajautettiin alas leiriin kaksiaäninen mieskuorolaulu *Kun poijat ne vuorilla laulelivat*, joka reaktioista päätellen vielä hyvin tuntui kuuluvan sinne asti. Puolesta välistä vuorta yritettiin uudestaan (*Ein Prosit*), mutta fysiikan julmat lait estivät jo taidelähetyksen perille pääsyn.

Jyrkkää rinnettä kavuttiin vajaa tunti, jonka jälkeen viimeiset sadat metrit kohosivat jo niin suorina, että Ilkka ja Heli katsoivat järkeväksi luovuttaa. Leena ja Kalle uhmasivat vielä kappaleen matkaa g-voimien ja vierivien kivien salakavalaa yhdistelmää, mutta joutuivat hekin jättämään terävimmän huipun tuleville veikkagustafssoneille.

Unikkoja ja vuokkoja kasvoi vielä hämmästyttävän ylhäällä. Telttakylämme näytti nuppineulakasalta jyhkeässä tunturimaisemassa – jonka yhdestä rakosesta näkyi jopa meri! Mukavinta alastulo oli puolivälin paikkeilla, jossa oli niin pehmeää ”apteekin salmiakki”-hiekkaa, että sitä saattoi kivasti jopa juosta alaspäin tasapainoan menettämättä. Paluumatkan löytö oli lumivalkoinen peuran häntä.

Jossain välissä leiriin marssi kaksi tuiman näköistä tsekkii kysymään, olisiko meillä puhelinta, jolla saisi yhteyden sivistykseen: heidän toverinsa kun oli murtanut sääriluunsa kivikossa ja tarvitsi helikopterikultetusta! Puhelinyhteyttä ei saatu, joten poikien ei aut-

tanut muu kuin lähettää kaksi kuriiria Longyearbyeniin apua hakemaan. Viestinviejiltä meni matkaan 12 tuntia, koska vasta seuraavana aamuna näimme syssel-kopterin kaartavan paikalle.

Iltaiteella leipää ja metwurstitahnaa. Viimeinen keksi pelattiin A:lla alkavia kaupunkeja luettelemalla. Ilkka vei potin noin seitsemän kierroksen jälkeen jollain *Acapulcolla*. Leena yllätti kaikki ilmoittautumalla vartioon! (Tähän asti Kalle oli ritarillisesti antanut vaimon nukkua vuoroillaan. Toimitus epäilee vahvasti, että Eerolat olivat keksineet joukon eroottisuontoisia vartiorötöksiä, joita haluttiin testata käytännössä).

Yöllä vähän satoi ja tuuli niin kovaa, että vessatelttakin oli jo lähes vaaka-asennossa. Leena löysi kiirunan läheiseltä rinteeltä, Manu teki omalla vahtivuorollaan tuttavuutta peuran kanssa. Aamulla herättiin Paavon (teltassa) ja Kaarinan (purolla) herkkään sananvaihtoon: – *Kato akka jalakojas!*

– *Mitä... kenen jalkoja?*

– *No omias perkele!!*

Kaarina oli epähuomiossa pannut toiseen jalkaan omansa ja toiseen Paavon kengän, ja miesparka ei päässyt teltasta mihinkään!

ti 21.7. LUONNON EHDON FARDALENIN JYLHISSÄ MAISEMISSA

Kaikille muille puuroa annan, mutta en Eerolalle... oli aamun tunnuslaulu. Kalle keitti betonipuuroa.

– *Mutta se on kylmähaudutettua, eikä palanut pohjaan tällä kertaa*, mies puolustautui.

Vastapainoksi Heli sai lotrattua todella laihaa mehukeittoa, joten yhdessä ne maistuivat oikein nannalta.

Kun aamutoimet oli suoritettu, joukko hajaantui tunturiin kuin pulmusparvi: Riitta, Tuovi, Rauli ja Eerolat lähtivät yhdessä valloittamaan joen toisella puolella olevia huippuja, Ramin porukka kiipesi jo hyväksi havaitulle lähivuorelle ja Aaltoset jäivät kahdestaan leiriin taiteilemaan. Ilkalla alkoivat *Huippuvuori*-kantaatin teemat soida päässä, Heli maalasi lisää maisemia.

Tuovi oli aamulla törmännyt läheisellä niityllä kiirunaemoon, jolla oli kymmenen poikasta, joten sitä piti tietysti lähteä etsimään. Aikansa kiikarilla aluetta haravoituaan Ilkka havaitsikin pientä liikettä aluskasvillisuuden seassa. Ja siinä hän se poikue oli – uskomaton suojaväri sulautti linnut niin täydellisesti maastoon, ettei niitä ollut havaita edes metrin päästä! Emo tuntui itsekin luottavan näkymättömyyteensä, koska haali pojat alleen ja päästi meidät hiipimään aivan viereensä. Emme häirinneet perheonnea pitkään, otimme vain pari kuvaa ja jätimme kanat rauhaan.

Iltapäivä kului leppoisissa merkeissä. Mooses väsäsi vuorelta palattuaan löytämästään rautalangasta nuo-

tion kunnan arinan. Ajopuita toivat yksi ja toinenkin, mutta ennen kaikkea tässä hommassa mainetta niittivät Paavo ja Rale, joka raahasi klapeja paikalle vaikka vuortenhuipuilta! Valloitusretkikunta kertoi käyneensä lähellä Finnesaks-vuoren hammasriviä muistuttavaa lakea.

– Käytiin ensimmäisellä ”torahampaalla”, mutta se oli niin tulehtunut, että päätettiin kääntyä takaisin! selvitti Kalle.

Lounaaksi laitettiin sienipastaa, jonka uuvuttamana loikoilimme veltoina teltojen edustalla. Kalle veti makuupussin pihalle, kietaisi kaulaansa ”homohuivin” ja alkoi voimakkaasti kehua paikan, olosuhteiden ja koko retken koppavuutta. Ilkka puolestaan kantakeen kohdistettuja serenadeja tyyliin Mallalle *Haltin häät* ja Riitalle *Tyttö Turusta*. Kommandopipo ja mustat lasit saivat miehen näyttämään aivan ”Sokealta soittajalta”.

Tästä innostuneena Ilkka päätti järjestää pienen musiikkitietokilpailun ja soitti pätkiä eri melodioista, joita kuulijat yrittivät tunnistaa. Jos arvasi oikein, sai pisteen, oikeasta nimestä vielä lisäpisteen, sekä väärästä arvauksesta tai luvattomasta möläytyksestä miinus-pisteet. Sovittiin, että peli menee poikki 15 pisteestä. Tiukkojen vaiheiden jälkeen Raija voitti rinnanmitalla.

Kalle sai erityismaininnan tunnustettuaan ainoana porukasta Junnun *Kersanttilaulun*.

Paavo yritti kaataa itselleen salaa konjakkia teltan takana, mutta Kallen ja Ilkan *Pienet konjakit ne lystikkäitä ois* sai miehen heltymään sosiaaliseksi. Illalliseksi syötiin meidän kattilakunnassa kanakeittoa – muissa vissiin sitä, mitä vielä oli jäljellä. Leena, Heli ja Ilkka tekivät vielä pienen tunnusteluretken huomiseen lähtösuuntaan, Kalle jäi laatimaan luontoradiojuttujaan. Tällä kertaa löydettiin lumivalkeat peuransarvet sekä muovipussillinen fossiileita (Valmiiksi pakattu pussi! Joku oli vissiin kyllästynyt raahaamaan niitä, tai oli löytänyt parempia...).

Kello 23.30 oli lämpöä vielä 16 astetta, joten harkitsimme hetken ulkona nukkumista. Paikalle oli kuitenkin ilmaantunut mäkäräisiä, ja ajatuksesta luovuttiin. Oloa helpotti mukavasti, kun Kaarina kävi tarjoamassa ”käsille kuin käsille” *lemondzuisändglyseriiniä*.

ke 22.7. HELLEAALTO KOETTELEE JOEN YLITTÄJIÄ

Nimipäiväsankari Leena herätettiin laululla. Lahjaksi olivat Ilkka ja Heli hankkineet tälle erilaisten tauko-

tarvikkeiden suurkuluttajalle taukotikun! Kyseessä oli keraaminen tulitikku, jolla sai iskettyä kipinää esim. puukonterästä. Sillä syttyi kaasukeitin näppärästi. Paavon lahja oli konjakkihömpsy. Kalle yritti synnyttää puuroa.

– *Poltot ovat alkaneet!* julisti ylpeä isä hämmentäen taikinaa hiki otsalla.

Ilkka otti Kallelta aseensa kannettavakseen. Taipaleelle lähdettiin jo suorastaan uskomattomassa kuumuudessa: kello 13.00 mittari näytti ennätykselliset 22 °C, ja näimme jo silmissämme lehtiotsikot ”*Vuosisadan HEL-LEAALTO Huippuvuorilla*”, ”*Jääkarhut SULAVAT – mitä tekee Sysseman?*”

Peuralaumat molemmin puolin jokimaisemaa saivat aikaan sen, että näimme kerralla peräti 15 otusta (täällä pitäisi *Inarinjärveä* laulaa näin: – *Ja sankat peura-parvet pimentää auringon...*).

Kalle löysi Leenan iloksi suuren mutta likaisen sääriluun ja tunki sen reppuunsa rallattellen pirullinen virne ahavoituneella naamallaan:

– *Kuolleen sällin sääriluulla hämmenteli sitä pankolla...*

Mies oli muutenkin hyvällä tuulella:

– *Tästä tulee hyvää jatke lounaskeittoon! Ilkka hei, jos sä vielä paat lisää sarvia sun rinkan päälle, sut ammutaan peurana!*

Lounaaksi löytyi kuitenkin onneksi kanaa ja muita tarpeita, joten vielä ei tarvinnut turvautua Kallen luuhun. Mies itse tyydytti nälkänsä ahmimalla paremman puutteessa raakoja makaroneja – ja muisti siinä sivussa moittia Ilkkaa ”tahnahotkoksi”, kun tämä puserтели mätitahnatuubia vähän ronskimmalla kädellä.

Aterian loppuvaiheilla Tuovi kysyi viattomasti, haluuko kukaan hänen keittonsa loppuja. Tyytyväisempää ilmettä sai hakea ”Jätemylly”-Eerolan kasvoilta, kun hän pääsi heittämään peliin koko matkan ajan ulos pyrkinyttä, vain sopivaa hetkeä odotellutta bravuriaan:

– *Anna tänne vaan, tuntuu vetävän aika kivästi!*

Seuraavaksi oli edessä jäätikön päätemoreeniröykkiöiden sekä reissun leveimmän joen ylitys. Kukaan ei tuntunut oikein tietävän, mitä kautta homma kannattaa hoitaa, joten porukka jakautui vähän turhankin holtittomasti tekemään omapäisiä tunnusteluja. Rauli, Ilkka, Heli, Leena ja Paavo nousivat jäätikölle ja löysivätkin sitä kautta ylimenopaikan (joka tosin oli melko vaarallinen), kun taas muut alkoivat vetää kahluusuoja kenkien päälle joen leveimmässä kohdassa, missä virtaus olisi pienin. Jäätikköryhmä selvitti tiensä toiselle puolelle nopeammin, mutta Ilkkaa vähän jäi kismittämään, ettei kalliita kahluuvarsia taaskaan päässyt kuolettamaan.

Kahlaajien ponnisteluja seuratessa ehdittiin ottaa hetki aurinkoa, ja kun matka taas jatkui, kulki osa porukasta jo ilman paitaa! Kukapa olisi älyynnyt varata Huippuvuorten-vaellukselle useampia T-paitoja...

Kohta piti sitten riisua jo loputkin, sillä seuraavan harjanteen takaa paljastui kolme kirkasta vuoristolampea, joista yhteen Helin ja Ilkan oli suorastaan pakko päästä uimaan! Ehdotimme Moosekselle leiriytymistä tähän, jotta voitaisiin laulaa vartiossa *Yö altailla*. Kansanjohtajamme kertoi telttapaikan olevan muutaman sadan metrin päässä, joten eiköhän tuokin ilo järjestyne.

Uituaamme olimme jo lähes juosseet toiset kiinni, kun Heli huomasi unohtaneensa kellonsa lammen rantakivelle! Ei siinä muu auttanut, kun Ilkan nousta kepeästi jyrkkä rinne takaisin ja hakea kovan onnen tikittäjä pois maisemaa pilaamasta. Eikä edes puolta tuntia tuhraantunut.

Leiripaikka *Bingtoppenia* (920 m) vastapäätä oli samantapainen kuin eilen, vesikassi vain oli täytettävä vähän kauempana. Illallisvalmistelujen yhteydessä huomasimme, että meillä oli menossa jo viimeinen ”tukevaruokapussi”. Onneksi Paulalta liikenä *texmex-pataa* ja jauhelihaa huomiseksi.

to 23.7. ÖISTÄ AURINGONOTTOA – JA KÖYDESSÄ ROIKKUMISTA!

Ensimmäisen vahtivuoron ottivat tällä kertaa Paavo ja Kaarina – Ilkka ja Heli herätettiin seuraavaksi. Oli huima tunne vahtia nallea keskellä ”yötä” täydessä auringonpaisteessa! Heli rötösteli taas lehtiönsä ääressä, kun Ilkka huomasi vastarannan kolmen peuran alkavan ylittää jokea ja tulla suoraan kohti. Eläimet ohittivat suolapatsaaksi jähmettyneen vartiomiehen vain viiden metrin päästä! Ja vielä täydellisessä valaistuksessa – perkele, kun ei tullut kameraa mukaan!!

Samassa Heli saapasteli ajatuksissaan paikalle, eikä huomannut peuroja, mutta nämä tietysti säntäsivät pelästyneinä tiheensä. No, jäipä edes mukava muistikuva viimeisestä vartiovuorosta.

Kallelle ja Leenalle annettiin ”naaliherätys” neljältä. Jäimme vielä itsekkin ulos nukkumaan, kun oli niin kaunis ja lämmin aamu. Aikakirjoihin merkittäköön, että klo 4.20 otimme jo ilman paitaa aurinkoa! Koko matkan hienoin aamu! Aamiaista laitettaessa muistettiin taas mitata lämpökin: +21°C varjossa!!

Yksinäinen *tunturikihu* lensi ylitsemme, ikään kuin toivottaakseen meille onnistunutta viimeistä vaeluspäivää.

Kävelimme verkkaista tahtia, emmekä olleet edenneet paria kilometriä enempää, kun tulimme hurjannäköisen kanjonin partaalle! Muistimme, että norjalaiset olivat antaneet ohjeen kiertää ”se pahin paikka” yläkautta, ja mietimme nyt, miten tämä ohje olisi tulkittava. Mooses teki omat päätelmänsä ja johdatti kansansa lumisen solan kautta väljemmille vesille. Luulimme kaikki jo, että olimme selvittäneet ”sen pahan paikan” ja naureskelimme norjalaisten varoitteluille, kun yhtäkkiä tulimmekin kerrassaan helvetinmoiselle jyrkänteelle, josta alas rotkoon oli päätä huimaavat panoraamat – aina merelle saakka! Monella alkoivat polvet muuttua aladoobiksi, kun kävi selväksi, että ainoa ”järkevä” reitti alas oli tässä.

Tunnustelijoiaksi ryhtyivät Rauli ja Kalle, jotka valitsivat kylmäpäisesti ”helppokulkuisimman” seinämän: köyden avulla pitäisi laskeutua ensin kymmenkunta metriä, sen jälkeen rinne loivenisi n. 60-asteiseksi...

Paavo ja Rami kiinnittivät köyden suuren järkäleen ympärille – ja eikun yksi kerrallaan leikkimään ”cliffhangeria”! Tytöistä muut paitsi Inkeri ja Heli luovuttivat rinkansa miesten kannettaviksi. Homman tekivät lahjomattoman painovoiman lisäksi erityisen vaikeaksi irtokivet, joita tuntui olevan joka askeleen alla. Niitä piti vain sortaa syrjään ja toivoa, että alta paljastuisi jotain kiinteämpää. Köyteen nojaaminen – ja

siihen luottaminen – oli aluksi pelottavan vaikeaa! Mutta kun alkoi sujua, niin jopa laskeuduttiin yhdenkin käden varassa *Sir Edmund Hillaryn* tapaan.

Kaikki pääsivät lopulta turvallisesti jyrkimmän kohdan ohi. Myös viimeisenä laskenut Paavo, joka näppäränä veikkona irrotti solmun, kiersi köyden kaksinkertaisena kiven ympäri ja sai näin vedetyksi alas päästyään köyden vielä mukaansa. Tekniikan miehiä!

Mutta urakka ei suinkaan ollut vielä lopussa: piti vielä laskeutua siksakkia sitä pirun rakkarinnettä pari sataa metriä ennen kuin voitiin todeta olevamme taas lähes tasamaalla. Ne joilla vielä oli, pistivät peliin viimeisetkin viskitipat. Nyt oltiin jo voiton puolella! Mielen alkoi vallata omituisen euforinen tunne. Mehän taideetaan selvitä tästä... enää ei voi tapahtua mitään. Vai voiko?

Vielä yksi söpö kiirunapoikue lounaspaikan liepeillä. Jos Kallelta kysyy, tykkääkö se kiirunoista, on varma vastaus: – *Riippuu kastikkeesta!* Syötiin kuitenkin paksumien sienikeittoa.

Vielä kivikkoa, rakkaa, ylösnousemus ja ihana puro, josta sai vesipullon täyteen. Tutkittiin pikaisesti yhden vanhan kaivoksen sortunut suuaukko. Matka jatkui joenrantaa ja aurinkoa seuraten. Aina kun luulimme pääsevämmme ”ihan kohta” aurinkoon taukoa pitämään, olikin se mennyt taas sitä mukaa piiloon vuorenharjan taakse.

Ilkka jo vähän suivaantui hitaaseen matkantekoon ja pyysi Moosekselta erityislupaa saada juosta aurinko kiinni. Onneksi pyyntöön suostuttiin, sillä yhtäkkiä paikalle oli ilmestynyt jostain joukko aggressiivisiä sääskiä, jotka hävisivät heti, kun pääsi aurinkoon.

Meinattiin jo leirytyä erään mökin pihamaalle, mutta se ei direktoraatille käynyt, joten jatkettiin vielä puoli kilometriä. Kello 19.00 pystytettiin sitten teltat viimeisen kerran – nyt jo rutiinilla. Oltiin nähtävästi taas melkein ihmisten ilmoilla; vastapäisessä rinteessä oli hiilikaivos n:o 5, jonka ilmanottoaukkoja näkyi siellä täällä jo aiemmin matkan varrella. Helin mielestä ne olivat kammottavia.

Huomisaamuksi sovittu ”taksitolppakin” sillan pielessä näkyi jo kiikarilla. Huurteiset oluset alkoivat siintää silmissä... Vähän aikaa mietittiin, josko lähetettäisiin pari miestä kävellen kylään hakemaan kaljaa jo täksi illaksi, mutta kukaan ei ilmoittautunut vapaaehtoiseksi. Ei edes Rale. Matkaa olisi sentään yli kahdeksan kilometriä.

Illallisen jälkeen puheltiin Demenante-kuoron mahdollisesta Keski-Suomen kiertueesta. Malla ja Raija lupasivat ottaa selvää saleista. Ilkka ja Heli kävelivät lintuja etsimään kolme kilometriä aina merelle saakka. Saalis oli kuitenkin laiha: vain *isokihu*, isolokki, tylli, merisirri ja haahka. Sekä pari tutkimusasemaa, joista toinen tutki revontulia, toinen geologiaa aikakausia.

Raulin virittämällä iltanuotiolla Outi ja Rauno (60 v.) tunnustivat olevansa elämänsä ensimmäisellä rinkka-vaelluksella! Samoin kuin Malla – ja oikeastaan myös

Heli. Harva pystyy kehuamaan aloittaneensa vaellusharrastuksensa suoraan huipulta...

pe 24.7. LOPUSSA ”EUFORIA FRIGIDA” SEISOO!

7.00 ylös ja toiveikkain mielin viimeiset sapuskat heltaan ja... – MITÄH!?!? Leipäpoliisi Eerolan tarkasta kurinpidosta huolimatta yksi näkkäripala jäi YLI!! Se tasattiin juhlallisesti. Heliltä tuli puuroa jo korvista-kin. Ryhmä- ym. kuvia otettiin joka teltalla. Alettiin miettiä, mitä tehdä sarville. Entä Grumandtbyenistä löytynyt villapaita? Pitäisiköhän se viedä Syssemanille?

– **PUM!** Kokeiltiin, miten kynäraketti paukahtaa. Olisi siinä kyllä bamse-faari ainakin vähän hätkähtänyt. Rinkat tuntuivat oudon keveiltä, kun ne kannettiin vielä viimeiset sadat metrit tien varteen. Rane löysi kivihiilikasasta puuttuvan fossiilin ystävänsä kokoelmaan.

Ja sitten vain odoteltiin viikko sitten tilattua taksia tulevaksi. Ja odoteltiin. Ja odoteltiin... Vähitellen alettiin aavistella, ettei sitä tulekaan. Rauli oli ennakoitunut tämän jo aikaisemmin ja lähtenyt kävellen kylille. Olimme riittävän perehtyneitä vaelluselämään, joten tiesimme tällaisissa tilanteissa olevan kaksi vaihtoehtoa: pysyä kylmän rauhallisina tai hätäytyä. Nopean äänestyksen jälkeen päätimme pysyä rauhallisina (vain Malla, Sepi, Heli ja Ilkka kannattivat hätäntymistä) ja lähteä suunnistamaan kylään päin.

– Poltot ovat alkaneet!

– Tuota se on huutanut koko aamun.

– Pitäisiköhän keittää vettä?

Olimme ehtineet jo lähes puoleen väliin, kun Rauli ja taksi viimein tulivat vastaan! Pääjoukko mahtui kyytiin, mutta Ilkka, Heli, Paavo ja Kaarina saivat kävellä vielä hyvän tovin ennen toisen auton saapumista. Paavo olisi mielusti repinyt kappaleiksi ”sen arabikoiran”, jonka syyksi koko sotkua oltiin vierittämässä.

No joka tapauksessa loppu hyvin, kaikki hyvin: olimme päässeet vihdoinkin ehjinä perille, kukaan ei ollut taittanut jäseniään, halkaissut kalloaan tai edes vilustunut. Ja joka jampalla oli MIELETTÖMÄN EUFORIENEN olo!

Muut jäivät Svalbard Polarille, Ilkka ja Heli jatkoivat suoraan Nybyn kotiinsa, jossa ihan ensimmäisenä... ei, ei otettu rinkkoja selästä... vaan mentiin lämpimään, märkään, ihanaan SUIHKUUN! Ilkka otti kolme suihkua peräkkäin, koska se teki niin turkasen eetvarttia. Sitten kaljalle ja sianlihapäivälliselle *Husetiin*, jossa tavattiin ystävämme elämystehtailija-Rein. Kysyttiin, mitä mieltä hän oli sarvien maastaviennistä. Sanoi, että se on siinä ja siinä, ja kehotti kysymään Syssseliltä.

Kro-krouvissa hikoiltiin vielä oluet, kun yhtäkkiä nähtiin tuttu seurue ruokailemassa ravintolan sisätiloissa: botanistiturskatkin olivat päässeet jo tänne asti! Ilkka kysyi kovaäänisesti Heliltä:

– *Har du redan hört dagens största vits: någon torskskalle lär ha hittat här Euphrasia frigida!!!*

Neljä päätä kääntyi kuin narusta vedettynä:

– *Ja men... jävlar! Det är ju finnarna igen!*

Yhteiselle illalliselle Polariin pukeuduttiin tietty uusiin villapaitoihin. Oli metkaa nähdä kaikki vaelluskumppanit siisteinä, hiukset kammattuina ja ”tavallisissa vaatteissa”. Tarjoilijamme **Maj-Britt** teki kaikkensa, jotta viimeisestä illastamme muodostuisi täydellinen. Ravintolaruoka oli vaihteeksi taas ihan hyvää, viini ja olut virtasivat ja sitä mukaa myös juttu alkoi luistaa. Ilkka ja Kalle vetivät pari juomalaulua koko salintäyteisen yleisön iloksi.

Mooses lahjottiin jääkarhukravatilla, ja kunnia luovutuspuheen pitämisestä lankesi Outille ja Ilkalle. Puheesta tuli melko koukeroinen, kun kumpikin sai sanoa aina vain kolme sanaa kerrallaan. Aaltoset ja Eerolat ojensivat vielä Paavolle konjakkipullon, koska tämä oli toiminut ihailtavalla tavalla ”peräpäin valvojana kahdessa eri merkityksessä”. Olihan mies paitasi kantanut bössaa jonon hännillä koko matkan ajan, myös vastannut telttakäymälän kantamisesta ja pystytyksestä.

Juhlrat jatkuivat pitkään vielä hotellin kirjastonrunkauksessa, johon onneksi tarjoilu pelasi yhtä hienosti. Jopa niin hienosti, että eräät alkoivat tulla ns. juovukkeeseen. Muisteltiin reissun hauskimmat yksityiskohdat vielä kertaalleen niin perusteellisesti, että henkilökunta alkoi jo huolestua, tuleeko tästä loppua ollenkaan. Lauloimme vielä Maj-Brittille serenadin ja poistuimme nukkumaan ihan oikeisiin sänkyihin! Matkalla Nybyhyn Ilkka ja Heli törmäsivät vielä kerran pariin turskaan, jotka luultavasti muistavat loppuikänsä ”ne hullut suomalaiset, jotka sönköttivät jotain *Euph... eupheuphoria frigidashita* keskiyöllä keskellä Longyearbyenin kyläraittia...”

la 25.7. RUOTSIN KAUTTA KOTIIN

Bussi nouti meidät sovitun mukaisesti ja vei ajoissa kentälle. Sarvet oli saatu pakatuksi rinkkoihin niin, ettei tullu huomannut mitään erityistä. Lähtöselvitys ja koneeseen nousu raahustettiin läpi aika hiljaisina – tutut lentoemännätkin saivat aiheen kysyä, eikö laulu enää tänään maita. Ilkka ja Kalle tuumasivat: – **TOOOTTAKAI!** ja vetäisivät koneen ovella tytöille pätkän *Kissankelloa*.

Vielä yhteispotretti *Tromssassa* maailman pohjoisimman olutpanimon pihassa, ja varmaotteisen Sinivuoren Juhan kydyssä kohti Suomi-paratiisia! Matkalla yövyttiin *Kebnekajsen* juurella *Nikkaluoktassa*, jossa päästiin saunaan!

Kotona saatiin lukea viikon päästä Ilta-Sanomista, että jääkarhu oli hyökännyt brittituristien leiriin Huippuvuorilla. 128-kiloinen nalle oli jouduttu ampumaan 15 metrin päästä... – *Höh! Miksei MEILLE koskaan tapahdu mitään!?*

Pingviini kaukana kotoa...

Retkikunnan havaitsemat nisäkkäät, linnut ja kasvit:

NISÄKKÄÄT

Huippuvuorten peura *Rangifer tarandus platyrhynchus*
 Jääkarhu *Ursus maritimus*
 Mursu *Odobenus rosmarus*
 Partahylje *Erignathus barbatus*
 Naali *Alopex lagopus*

Jääkarhu *Ursus maritimus*

LINNUT

Alli *Clangula hyemalis*
 Haahka *Somateria mollissima*
 Harmaalokki *Larus argentatus*
 Isokihu *Stercorarius skua*
 Isolokki *Larus hyperboreus*
 Jäälokki *Pagophila eburnea*
 Jääkuikka *Gavia adamsii*
 Kaakkuri *Gavia stellata*
 Kiiruna *Lagopus mutus hyperboreus*
 Lapintiira *Sterna paradisaea*
 Leveäpyrstökihu *Stercorarius pomarinus*
 Lunni *Fratercula arctica*
 Lyhytnokkahanhi *Anser brachyrhynchus*
 Merilokki *Larus marinus*
 Merikihu *Stercorarius parasiticus*
 Merisirri *Calidris maritima*
 Myrskylintu *Fulmarus glacialis*
 pikkukajava *Rissa tridactyla*
 pikkuruokki *Alle alle*
 Pohjankiisa *Uria lomvia*
 Pulmunen *Plectrophenax nivalis*
 Pulmussirri *Calidris alba*
 Riskilä *Cephus grylle*
 Suosirri *Calidris alpina*
 Tiiralokki *Larus sabini*
 Tukkakoskelo *Mergus serrator*
 Tunturikihu *Stercorarius longicaudus*
 Tylli *Charadrius hiaticula*
 Valkoposkihanhi *Branta leucopsis*

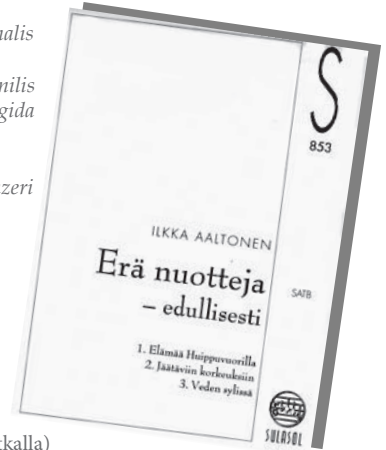
Pikkuruokki *Alle alle*

KASVIT

Arktinen voikukka *Taraxacum arcticum*
 Arnikki *Arnica angustifolia*
 Hanhikkilaji *Potentilla hyparctica*
 Hapro *Oxyria digyna*
 Huippuvuorten unikko *Papaver dahlianum*
 Jäämerentähtimö *Stellaria humifusa*
 Karvakuusio *Pedicularis hirsuta*
 Karvasinilatva *Polemonium boreale*
 Ketunlieko *Hyperzia selago*
 Kultakynsimö *Draba alpina*
 Lapinnätä *Minuartia biflora*
 Lapinkissankello *Campanula rotundifolia gieseckiana*
 Lapinkynsimö *Draba lactea*
 Lapinvuokko *Dryas octopetala*
 Lettorikko *Saxifraga hirculus*
 Liekovarpio *Cassiope tetragona*
 Lumileinikki *Ranunculus nivalis*
 Merihalikka *Mertensia maritima*
 Mätäsrikko *Saxifraga cespitosa*
 Napahärkki *Cerastium arcticum*
 Napapaju *Salix polaris*
 Nuokkurikko *Saxifraga cernua*

Pohjansilmäruoho
Euphrasia frigida

Nurmitatar *Polygonum viviparum*
 Pahtarikko *Saxifraga nivalis*
 Peltokorte *Equisetum arvense*
 Pikkuleinikki *Ranunculus pygmaeus*
 Pohjanailakki *Silene furcata angustiflora*
 Pohjanlitukka *Cardamine nymari*
 Pohjanruttojuuri *Petasites frigidus*
 Pohjansilmäruoho *Euphrasia frigida* (tutkijan muovipussissa)
 Puntarpäläjä *Alopecurus borealis*
 Purorikko *Saxifraga rivularis*
 Rikkileinikki *Ranunculus sulphureus*
 Rikkolaji *Saxifraga flagellaris*
 Rikkolaji *Saxifraga hieracifolia*
 Rohtokuirimo *Cochlearia officinalis*
 Sinirikko *Saxifraga oppositifolia*
 Tummakallioinen *Erigeron humilis*
 Tunturiarho *Arenaria pseudofrigida*
 Tunturikohokki *Silene acaulis*
 Tähtimöläjä *Stellaria crassipes*
 Töppövilla *Eriophorum scheuchzeri*
 Vaivaiskoivu *Betula nana*

Vaellukselle osallistuneet:

Aaltonen Ilkka ja Heli
 Aliharmi Riitta
 Eerola Kalle ja Leena
 Hepola Paula
 Kallio Marja-Leena (vain laivamatkalla)
 Kontuniemi Rauli
 Kortelainen Inkeri ja Mäenpää Mauno
 Lamberg Paavo ja Salden Kaarina
 Nyyssönen Seppo ja Marja-Liisa
 Teittinen Rauno ja Outi
 Tolvanen Raija
 Vesterinen Tuovi
 Vuoristo Raimo ja Iris

Pääsin kantaesittämään osia *Huippuvuori*-kantaatistani haitarisäestyksellä jo seuraavan viikon Nokia-keikalla! Lensemme **Jorma Ollilan** yksityiskoneella Savonlinnaan, jossa oopperan jälkeen oli vuorossa höyrylaivaristeily Saimaalla kahdeksan suurlähettilään kanssa.

